

Årsrapport

2014

CVR-nr. 14 63 89 03

PenSam **LIV**

PenSam Liv forsikringsaktieselskab

Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

Tlf. 44 39 39 39
Fax 44 39 39 40

pensam@pensam.dk
www.pensam.dk

CVR-nr. 14 63 89 03
Hjemsted Furesø, Danmark

Moderselskab:
PenSam Holding A/S
CVR-nr. 12 62 95 32
Hjemsted Furesø, Danmark

DIREKTION

Helen Kobæk
Torsten Fels

Indholdsfortegnelse

Budskab fra ledelsen.....	4
----------------------------------	----------

Ledelsesberetning

Femårsoversigt	6
Kunder	8
Investeringsafkast.....	12
Omkostninger.....	16
Regnskabsberetning	18
Risikostyring og kapitalforhold	22
Selskabsledelse og organisation	25
Samfundsansvar	29
Ledelse, revision og ansvarshavende aktuar .	32
Repræsentantskab	33
Ledelseshverv mv.....	34

Årsregnskabet

Ledelsespåtegning.....	36
Intern revisors erklæringer.....	37
Den uafhængige revisors erklæringer.	38
Resultatopgørelse.....	39
Balance.....	40
Egenkapitalopgørelse.	42
Noter	43

Budskab fra ledelsen

PenSam Liv er arbejdsmarkedspensionsselskab for medarbejdere i kommuner, regioner og private virksomheder indenfor de faggrupper, som FOA tegner overenskomster for. Selskabet har præmier for 5 mia. kr., en balance på 97 mia. kr., og er blandt Danmarks største arbejdsmarkedspensionsselskaber.

En af PenSam Liv's vigtigste opgaver er at bidrage til at sikre, at vores kunder ved førtidspensionering, invaliditet eller alderspensionering oplever økonomisk handlefrihed. Udbetalingerne fra PenSam Liv kan typisk ikke "stå alene" for vores kunder. Deres pensionstilværelse vil skulle baseres på en kombination af pension og offentlige ydelser. Velfærdssystemet og en rimelig fordeling af de offentlige midler er således afgørende for vores kunders økonomi.

Regeringen har nedsat en Pensionskommission, som har til formål at belyse og analysere det samlede danske pensionssystem med fokus på pensionisters indkomstforhold i de kommende årtier.

Det er vores forhåbning, at Pensionskommissionen med deres arbejde får skabt grundlaget for, at der sikres rimelige pensionsforhold for alle ved tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet, og at der igennem arbejdet ligeledes bliver en øget tillid til, at opsparing til pension betaler sig.

Ledelsen i PenSam Liv har i 2014 arbejdet på gennemførelsen af selskabets fastlagte strategi.

PenSam Liv vil være kundernes foretrukne pensionsselskab. Den strategiske målsætning er forankret i finansielle og kundeorienterede målsætninger. Vi ønsker at fastholde et højt investeringsafkast og reducere omkostningsniveauet. Samtidig skal kundetilfredsheden forbedres.

Investeringsafkast

PenSam Liv opnåede i 2014 et tilfredsstillende tidsvægtet investeringsafkast på 11,3% før skat, inklusiv afkast af renteafdækninger.

Selskabets pensionskoncept Fleksion har opnået et tidsvægtet afkast før skat, inklusiv afkast af renteafdækninger på 9,2%. Grundlaget for at sikre kunderne gode pensioner er dermed styrket yderligere.

I Tradition har det tidsvægtede afkast udgjort 11,3% og i PMF 27,3%. PMF-konceptet er aftaler med helt eller delvis garanterede ydelser, og i Tradition har kunder, der modtager pension, garanterede ydelser. En væsentlig del af afkastet i disse kundegrupper vedrører renteafdækninger, og er derfor anvendt til at dække garantierne.

Resultatet for 2014 betyder, at PenSam Liv for femte år i træk har opnået et af pensionsbranchens bedste investeringsafkast.

I 2014 er der blandt andet igangsat investeringer i nybygning af boligområder ved Århus havn, Nordhavn, Frederiks Brygge midt i Sydhavnen og i Vedbæk. Det er byggerier, som samlet set udgør en investering på ca. 2 mia. kr. PenSam Liv har i 2014 modtaget den internationalt anerkendte IPE-pris som Nordens bedste ejendomsinvestor.

Omkostninger

Omkostningerne har i en årrække været stigende i selskabet. Det har været en af PenSam Liv's udfordringer, og det er derfor også et strategisk mål, at omkostningerne skal nedbringes. It-landskabet har været en af udfordringerne, og det har ledelsens største bevågenhed.

Der blev i 2013 udarbejdet en plan og iværksat en række initiativer, som skal bidrage til at reducere det fremtidige omkostningsniveau. Initiativerne

forenkler forretningsprocesserne og styrker it-understøttelsen. Desuden bliver mulighederne for en mere effektiv kundeleverance styrket. I 2014 er der arbejdet videre med de i 2013 igangsatte tiltag.

I 2014 kan effekten af tiltagene ses. Det er således i 2014 lykkedes at vende omkostningsudviklingen, og de gennemsnitlige administrationsomkostninger pr. kunde er faldet fra 609 kr. til 585 kr. I 2015 forventes et yderligere fald.

PMF-konceptet er udfordret. PMF-konceptets kunder har garantier, som er vanskelige at opretholde med de fortsatte lave renteniveauer. Endvidere udgør konceptet en lille del af den samlede kundebestand, og konceptet er administrativt tungt, hvilket medfører, at omkostningerne til administration relativt set er høje. Der er i alt 26.500 kunder i PMF, svarende til 6,2% af PenSam Liv's samlede kundebestand. Ledelsen har som følge af udfordringerne fokus på løsninger, som både skal tilgodese kunderne og selskabet.

Kundetilfredshed

Kundetilfredsheden er løftet gennem 2014. Både interne og eksterne målinger viser, at PenSam Liv har oplevet en stor fremgang i kundeloyaliteten i 2014. Kundetilfredsheden er dog fortsat ikke på niveau med vores ambitionsniveau, men udviklingen viser, at de igangsatte initiativer virker.

I det kommende år vil der derfor fortsat blive arbejdet fokuseret med realisering af de strategiske målsætninger.

Ikke garanterede ydelser

Mere end 83% procent af kunderne i PenSam Liv har ikke garanterede ydelser.

Regnskabsreglerne medfører, at de ikke garanterede ydelser i et gennemsnitsrentemiljø skal be-

handles som produkter, der indeholder en ydelsesgaranti.

Rentefaldet i 2014 har medført en massiv værdiregulering, som har fjernet det kollektive bonuspotentiale i Traditionskonceptet, og basiskapitalen har pr. 31. december 2014 dækket et mindre underskud. Størrelsen af et underskud, som basiskapitalen skal dække, afhænger primært af udviklingen i renten og aktiemarkederne. Der henvises til afsnittet "regnskabsberetning" for en uddybning heraf.

Såfremt PenSam Liv's solvens i 2015 måtte blive påvirket af det ovenstående forhold, kan selskabet foretage en omtegning af policerne, idet ydelserne ikke er garanterede. Konsekvensen af en eventuel omtegning er, at solvensen forbedres, men en eventuel omtegning formodes isoleret set ikke at ændre den forventede udmeldte pensionsydelse overfor kunderne.

PenSam Liv besluttede i 2014 at arbejde på en opdeling af Traditionskonceptet i to kontributionsgrupper med virkning fra 1. januar 2015. Traditionskonceptet påtænkes opdelt i de kunder, som er på pension og har en ydelsesgaranti, og de kunder som ikke er på pension, og ikke har en ydelsesgaranti.

Formålet med opdelingen er at kunne differentiere investeringsstrategien inden for Traditionskonceptet og dermed øge investeringsafkastet - til gavn for kunderne.

Femårsoversigt

I mio kr.

PenSam Liv
før fusion

Resultatopgørelse	2014	2013	2012	2011	2010
Præmier	5.141	4.999	4.981	4.892	4.403
Forsikringsydelse	-2.554	-2.038	-1.666	-1.492	-1.210
Investeringsafkast før pensionsafkastskat	8.060	2.060	7.324	6.336	3.773
Forsikringsmæssige driftsomkostninger	-270	-282	-280	-450	-190
Resultat af genforsikring	-2	-3	1	-5	-2
Ændring i livsforsikringshensættelser	-10.729	-2.901	-6.500	-6.212	-3.682
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	2.052	-1.245	-2.072	-922	-538
Ændring i særlige bonushensættelser	-224	-254	-446	-448	-94
Årets tilskrevne bonus	-99	-94	-61	-806	-1.768
Pensionsafkastskat	-1.240	-327	-1.095	-918	-551
Overført investeringsafkast	-137	-52	-187	-189	-82
<i>Forsikringsteknisk resultat</i>	-2	-137	-1	-214	59
Egenkapitalens investeringsafkast	137	52	187	189	82
<i>Resultat før skat</i>	135	-85	186	-25	141
Skat	-50	1	-34	3	-34
<i>Årets resultat/Årets totalindkomst</i>	85	-84	152	-22	107
Balance	2014	2013	2012	2011	2010
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	80.956	71.968	67.469	58.369	45.094
Kollektivt bonuspotentiale	3.679	5.732	4.486	2.414	1.422
Særlige bonushensættelser	2.620	2.397	2.143	1.697	1.111
Egenkapital, i alt	1.812	1.729	1.816	1.668	1.694
Aktiver, i alt	96.923	83.488	77.561	67.705	49.983

PenSam Liv er i 2012 fusioneret med datterselskabet PMF Pension med regnskabsmæssig virkning fra 1. januar 2012.

Sammenligningstal for 2011 er i den forbindelse tilrettet, således at tallene afspejler såvel PenSam Liv som PMF Pension, og tallene er dermed direkte sammenlignelige med regnskabsåret 2012. Tallene for 2010 i femårsoversigten vedrører alene PenSam Liv, og er dermed ikke direkte sammenlignelige med regnskabstal for 2011, 2012, 2013 og 2014.

PenSam Liv
før fusion

Nøgletal i pct.	2014	2013	2012	2011	2010
Afkastnøgletal					
Afkast før pensionsafkastskat (N1)	10,8	2,9	12,0	11,8	9,0
Afkast før selskabsskat, egenkapital	7,6	3,1	9,0	7,4	-
Afkast før pensionsafkastskat, forsikring	9,2	2,5	12,1	12,0	-
Omkostningsnøgletal					
Omkostningsprocent af præmier (N3)	5,3	5,6	5,6	9,1	4,3
Omkostningsprocent af hensættelser (N4)	0,4	0,5	0,5	0,9	0,5
Omkostninger pr. forsikret i kr. (N5)	585	609	602	992	512
Omkostningsresultat (N6)	0,00	-0,05	-0,05	-0,43	-0,07
Risikotal					
Forsikringsrisikoresultat (N7)	0,12	0,05	0,34	0,99	1,00
Konsolideringsnøgletal					
Bonusgrad (N8)	5,8	9,7	8,3	4,9	3,4
Kundekapitalgrad (N9)	4,1	4,0	4,0	3,4	2,7
Ejerkapitalgrad (N10)	2,8	2,9	3,3	3,3	4,1
Overdækningsgrad (N11)	3,5	3,6	3,6	1,7	1,8
Solvensdækning (N12)	218,5	232,7	220,1	139,9	148,5
Forrentningsnøgletal					
Egenkapitalforrentning før skat (N13)	7,7	-4,8	10,7	-1,4	8,6
Egenkapitalforrentning efter skat (N14)	4,8	-4,7	8,7	-1,3	6,5
Forrentning af kundernes midler efter omkostninger før skat (N15)	18,0	10,8	41,9	7,6	9,9
Forrentning af særlige bonushensættelser af type B før skat * (N19)	10,5	12,0	23,7	30,9	10,1

2010 viser PenSam Liv før fusion. Alle nøgletal er beregnet i henhold til Bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikrings-selskaber og tværgående pensionskasser.

* Særlige bonushensættelser type B modtager samme forrentning som egenkapital, og kan dække tab på lige fod med egenkapitalen.

ARBEJDSMARKEDSPENSION

PenSam Liv er et arbejdsmarkedspensionsselskab, hvor alle kunder optages på samme betingelser. Formålet med arbejdsmarkedspensionen er generelt at bidrage til at sikre kunderne økonomisk, såvel ved sygdom, invaliditet og død, som ved alderspensionering.

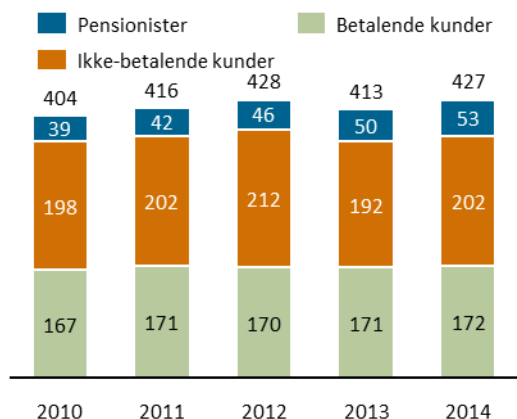
Kunderne i PenSam Liv er fortrinsvis medarbejdere i kommuner, regioner og private virksomheder inden for de fagområder, som FOA tegner overenskomst for.

Indbetalinger til PenSam Liv anvendes derfor primært til udbetalinger til kunderne enten ved pensionering, død eller ved situationer, hvor kunderne kommer i en situation, hvor de er uarbejdsdygtige.

PenSam Liv havde ved udgangen af 2014 samlet 427.000 kunder. Heraf indbetaler 172.000 til PenSam, mens 53.000 modtager ydelser fra PenSam. De resterende 202.000 kunder er ikke-betalende kunder som ikke er gået på pension endnu.

Over de seneste fem år, er antallet af kunder i PenSam Liv steget med 23.000. Stigningen skyldes en stabil tilgang af nye kunder, mens en større andel af kunderne pensioneres.

Fordeling af kunder på status 2014, tusinde

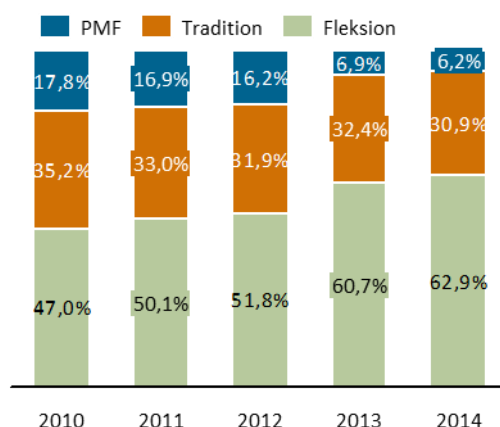

PenSam Liv har tre forskellige pensionskoncepter, Fleksion, Tradition og PMF.

Alle nye kunder optages i Fleksionskonceptet. Fleksionskonceptet adskiller sig blandt andet fra de øvrige produkter, ved at kunderne, ud over en fast basisdækning, kan vælge sammensætning mellem risikodækninger og aldersopsparing. Dækninger kan således tilpasses afhængig af kundernes alder, behov mv.

I Fleksion er pensionsydelserne ikke garanterede. Det betyder, at kunderne ikke garanteres en bestemt alderspensioneringsydelse. Omvendt giver produktet øgede muligheder for frihedsgrader i investeringsstrategien, som alt andet lige øger mulighederne for øget afkast til gavn for kunderne. I Tradition er der garantier for de kunder, der er gået på pension. I PMF er alle aftaler baseret på helt eller delvis garanterede ydelser.

Fordeling af kunder på koncept 2014, %

Som det fremgår ovenfor, er langt størstedelen af kunderne i pensionskoncepter, hvor der ikke er nogen form for garantier, idet Fleksion og de ikke-pensionerede kunder i Tradition ikke har garantier. Over de seneste 5 år er andelen af kunder der ikke har ydelsesgarantier steget fra 73% til 83%.

KUNDEINDFLYDELSE IGENNEM FORBRUGERGRUPPERNE

En af styrkerne i PenSam Liv er de særlige muligheder, der er for direkte kommunikation og dialog mellem vores kunder og PenSam Liv. Kunderne er via direkte valg repræsenteret af fem forbrugergrupper, der fastlægger indholdet af den valgfrie del af pensionsordningen. Dialogen mellem ledelsen i PenSam Liv og forbrugergrupperne er dermed afgørende for udviklingen af kundetilbudene i PenSam Liv.

Der er i 2014 afholdt 6 forbrugergruppemøder, og der har været en god dialog med forbrugergrupperne om blandt andet udformningen af produkterne samt valgmulighederne i pensionsordningerne.

AKTIVITETER I 2014

PenSam Liv har i 2014 arbejdet med at udvikle et delpensionsprodukt. Delpension er en mulighed for vores kunder for en fleksibel tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet. I stedet for en fuld tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet får kunderne gennem delpension mulighed for at gå på deltid, og får løn suppleret med pension.

Som følge af skattereformen er muligheden for at indbetale til kapitalpension med fradragsret ophørt, og samtidig har skattereformen åbnet mulighed for at få afgiftsberigtiget kapitalpensioner til en afgift på 37,3% af opsparingen.

Da det er fordelagtigt for selskabets kunder at anvende denne mulighed, valgte ledelsen i PenSam Liv at afgiftsberigtige kundernes kapitalpensioner. Denne afgiftsberigtigelse er, som planlagt, foretaget i efteråret 2014. Der er samlet

foretaget afgiftsberigtigelse på 837,5 mio. kr. til staten.

Vores kunder bliver ofte ramt af sygdom. PenSam Liv arbejder aktivt med at forebygge dette. Formålet er at fastholde kundens tilknytning til arbejdsmarkedet, og dermed understøtte kundens muligheder for at undgå førtidspensionering.

I 2014 har PenSam Liv lanceret produktet "Sundhedskompasset", som er et offentligt/privat partnerskab med FOA og kommunerne i region Syddanmark. Med kompasset får kunderne - ud over et selvevalueret helbredstjek - også individuel vejledning og inspiration, der er afstemt den enkeltes behov.

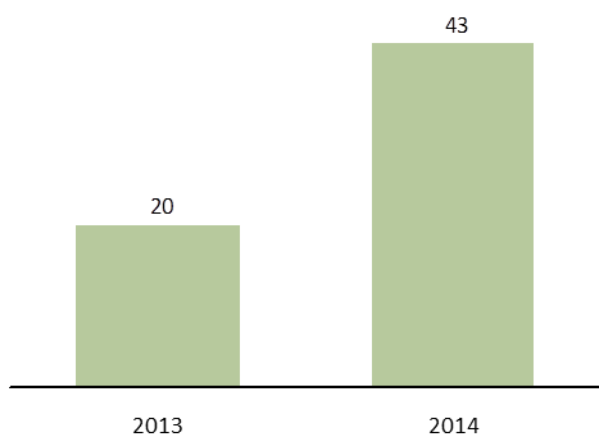
Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har i 2014 besluttet at støtte partnerskaber bag "SundhedsKompasset" og "BeatCamp" med hver 5 mio. kr.

KUNDETILFREDSHED

PenSam Liv har en klar målsætning om at øge kundetilfredsheden. Kundetilfredsheden skal styrkes igennem en fokuseret eksekvering af selskabets strategi. Udover at sikre høje afkast og en effektiv drift, skal kunderne i PenSam Liv tilbydes et samlet rådgivningskoncept, som passer til kundernes behov.

Kundetilfredsheden er i 2014 steget væsentligt.

Udvikling i kundetilfredshed (Net Promoter Score), %

Kilde: Aalunds kundetilfredhedsmåling

Net Promoter Score måler loyaliteten mellem virksomhed og kunde, og udtrykker andelen af dem, der er meget tilfredse, fratrasket dem der er utilfredse.

Den stigende kundetilfredshed er tilfredsstillende. Ambitionsniveauet for kundetilfredshed er dog stadig ikke indfriet, og der arbejdes målrettet videre med realiseringen

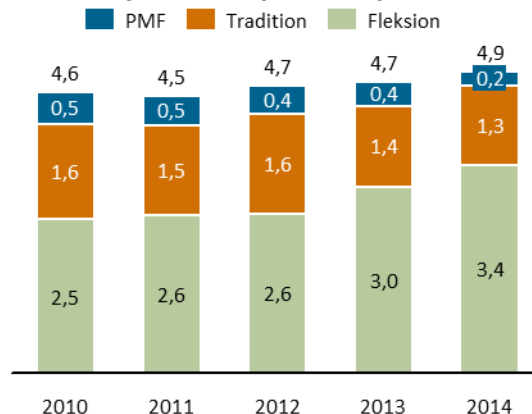
UDVIKLINGEN I IND- OG UDBETALINGER

Pensionsbidrag

Kundernes pensionsbidrag fastsættes typisk som en procentsats af lønnen i de overenskomster, som kunderne er ansat efter. PenSam Liv's præmieindbetalinger påvirkes derfor i høj grad af de løn- og arbejdsmarkedsvilkår, som aftales af overenskomstparterne.

Udviklingen i bestanden af bidragsbetalende kunder betyder sammen med den generelt afdæmpede lønudvikling blandt vores kunder, at pensionsindbetalingerne ligger nogenlunde uændret i forhold til 2013 på 5,1 mia. kr., Gennem de seneste fem år udgør indbetalinger til Fleksionskonceptet en stigende andel.

Indbetalinger fordelt på koncept, mia. kr.

Note: ekskl. indbetalinger fra gruppeordninger

Pensionsudbetalinger

Pensionsudbetalingerne består af såvel pensionsydelse, forsikringssummer ved død, invaliditet og udløb samt overførsler og genkøb.

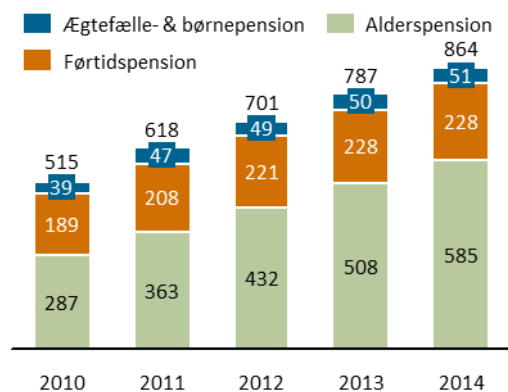
De samlede udbetalinger har været stigende over de senere år, primært som følge af stigende alderspensionering.

Gennemsnitsalderen blandt PenSam Liv's kunder er højere end i den danske arbejdsstyrke generelt, ligesom unge er underrepræsenteret i kundesgruppen.

I 2014 blev 3.800 af PenSam Livs kunder alderspensioneret. Ved alderspensionering får kunderne månedligt udbetalt alderspension fra PenSam i resten af deres levetid. Ved udgangen af 2014 havde PenSam Liv i alt 40.100 alderspensionister, der modtager en månedlig udbetaling, hvilket er 3.180 mere end i 2013. Der er i alt udbetalt 585 mio. kr. i alderspension i 2014 – en stigning på 15%.

26% af de løbende udbetalingerne var i 2014 i forbindelse med førtidspensioner.

Udvikling i løbende udbetalinger, mio. kr.

I 2014 fik godt 400 kunder tildelt førtidspension fra PenSam Liv i forbindelse med, at de også fik tilkendt offentlig førtidspension, hvilket er et markant fald i forhold til tidligere år. Faldet vurderes at hænge sammen med implementeringen af førtids- og fleksjobreformen, der trådte i kraft 1. januar 2013. De endelige effekter af reformen vil først vise sig hen over de kommende år, men den nye reform vurderes at have haft en væsentlig indvirkning på vore kunders muligheder for at få tildelt førtidspension. Dette ser ud til at medføre færre pensionsudbetalinger, men for vore kunder kan det have en meget væsentlig betydning for deres levevilkår, når mulighederne for førtidspension er reduceret.

Investeringsafkast

Investeringsaktiverne i PenSam Liv er opdelt i porteføljer for de enkelte pensionskoncepter, Fleksion, Tradition og PMF med hver sin investeringsstrategi.

Investeringsafkastet er afgørende for at kunne give kunderne gode og sikre pensioner. Det er derfor tilfredsstillende, at det samlede tidsvægtede investeringsafkast for PenSam Liv i 2014 udgør 9,0% før skat eksklusive renteafdækninger og 11,3% før skat inklusive renteafdækninger. Pensionskonceptet Fleksion har opnået det bedste afkast før skat eksklusive renteafdækninger på 9,6%.

Dermed realiserer PenSam Liv i 2014 - og for femte år i træk - den strategiske målsætning om, at investeringsafkastet for Fleksion skal fastholdes i den bedste tredjedel af peer group.

INVESTERINGSSTRATEGI

PenSam Liv's investeringsstrategi og -politik har som mål at sikre det størst mulige afkast på lang sigt under hensyntagen til investeringsmæssig risiko, lovgivning mv. Herunder også at der investeres på en måde, der er etisk forsvarlig.

Investeringsstrategien arbejder derfor målrettet med at balancere aktiverne kombineret med en effektiv risikostyring, så risikoen for tab minimeres, og afkastet maksimeres.

At størstedelen af ydelserne i PenSam Liv er ikke-garanterede, giver mulighed for at placere en større andel af aktiverne i investeringer med et højere afkastpotentiale end obligationer, ligesom anvendelsen af renteafdækninger er reduceret. Dermed er risikoen for negative afkast som følge af rentestigninger begrænset. Det betyder, at andelen af aktier er øget betydeligt i Traditionskonceptet i 2014. På sigt øges andelen af alternative investeringer.

Risikospredning på forskellige aktiver tillægges afgørende betydning for det samlede afkast på lang sigt.

Investeringerne spredes derfor på forskellige aktivklasser, så der sikres en fornuftig balance i porteføljen, og påvirkningen af enkelte risici, eksempelvis aktiekursfald eller hastige rentestigninger, reduceres.

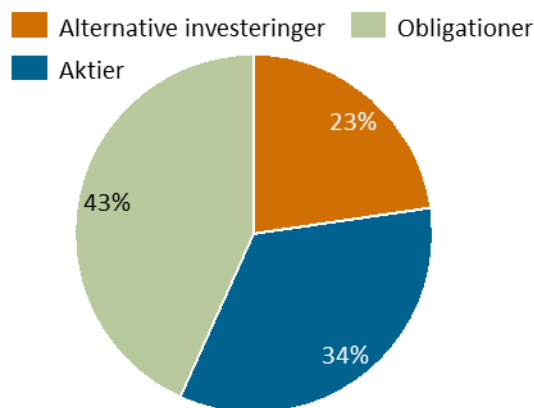
Bestyrelsen fastlagde i 2010 en mere aktiv investeringsstrategi blandt andet med henblik på at kunne drage nytte af de gunstige muligheder i kølvandet af finanskrisen.

For at føre dette ud i livet anvender selskabet både intern og ekstern forvaltning. Valget mellem intern og ekstern forvaltning sker alene med udgangspunkt i afkast efter omkostninger.

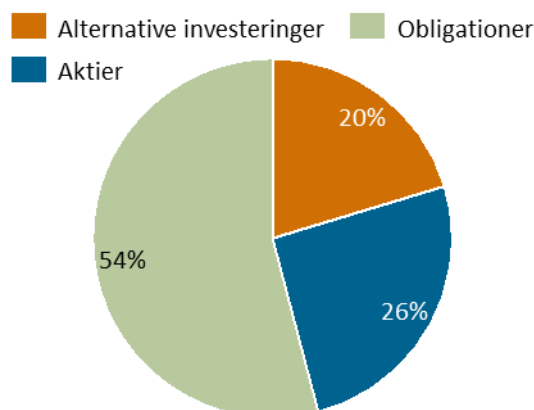
Inden for visse aktivklasser anser selskabet intern forvaltning som afgørende for at have den nødvendige forretningsmæssige mulighed for at opnå bedre afkast med lavere risiko samt nedbringe de samlede investeringsomkostninger.

I både 2013 og 2014 har PenSam Liv på visse investeringsområder foretaget flere investeringer selv, og har dermed nedbragt anvendelsen af eksterne investeringsforvaltere.

Aktivfordelingen for Fleksionskonceptet ultimo 2014

Aktivfordelingen for PenSam Liv ultimo 2014

ALTERNATIVE INVESTERINGER

De alternative investeringer i PenSam omfatter ejendomme, unoterede aktier, investeringer i infrastruktur samt udlån til virksomheder.

De alternative investeringer har været en del af investeringsstrategien i PenSam Liv igennem de seneste 5 år, og andelen af alternative investeringer har bevidst været øget igennem de seneste år.

PenSam har også i 2014 haft fokus på at skabe langsigtet afkast igennem alternative investeringer.

Investeringerne er i deres natur præget af, at der ikke findes en effektiv prisdannelse samt, at investeringerne i deres natur er illikvide. Såvel ved investeringen som ved den efterfølgende måling af risici og værdiansættelse, skal der derfor være en øget fokus på disse typer af investeringer.

I PenSam Liv omfatter selve investeringsprocessen involvering fra både investeringsfunktionen, risikofunktionen og værdiansættelsesfunktionen. Alle er involveret inden der foretages investeringer, med henblik på at sikre at alle risici belyses inden investeringen foretages.

Såvel revisionsudvalg som bestyrelse har ligeledes drøftet alternative investeringer, og herunder har revisionsudvalget behandlet investeringsprocessen med fokus på risici, governance og kontroller ved investering i alternative investeringer.

INVESTERINGSRESULTAT FOR 2014

Udviklingen på de finansielle markeder har i 2014 været præget af en normalisering af den amerikanske økonomi og fortsat lav vækst og inflation i Euroområdet og Japan.

Denne udvikling har påvirket pengepolitikken i de tre valutaområder.

Den amerikanske centralbank FED besluttede på sit møde i oktober 2014 at afslutte obligationsopkøbsprogram; den kvantitative lempelse af pengepolitikken. Samtidig har FED fastholdt, at styringsrenten vil blive fastholdt på et lavt niveau i en betydelig periode, og at navnlig udviklingen i beskæftigelse og inflation vil blive lagt til grund for en evt. renteforhøjelse.

I både Europa og Japan er pengepolitikken lempet betydeligt i løbet af 2014. Den Europæiske Central Bank (ECB) har lempet pengepolitikken under indtryk af et skuffende vækstbillede og udsigten til en inflation, der ligger væsentligt under målsætningen. Styringsrenten er ad et par gange nedsat til 0,05%, så den i praksis er nul. Desuden er der fra oktober 2014 gennemført obligationsopkøbsprogrammerne (privat sektor QE) som supplement til de allerede gennemførte likviditetstilslingsprogrammer. Det vil udvide ECB's balance betydeligt og gavne europæisk vækst, da virksomheder og husholdninger i Euroområdet kan opnå billigere finansiering.

Også den japanske centralbank har gennemført yderligere kvantitative lempelser i løbet af 2014.

Som en konsekvens har de lange renter generelt været faldende gennem 2014, og ligger ved udgangen af året rekordlavt. De danske (statsobligations)renter har udviklet sig parallelt med de tilsvarende tyske renter.

De pengepolitiske tiltag har – sammen med de styrkede vækstudsigter for amerikansk økonomi desuden stimuleret efterspørgslen efter risikofyldte aktiver. Tendensen på aktiemarkederne har derfor været opadgående, om end der har været et par dyk i løbet af året. Der ses ofte sådanne midlertidige markedsudsving efter en periode med en "ensrettet" markedsbevægelse.

I 2014 har PenSam Liv opnået et samlet afkast på 8,1 mia. kr. før pensionsafkastskat i forhold til 2,1 mia. kr. i 2013. Afkastet svarer til et tidsvægtet afkast på 11,3% før skat og efter renteafdækninger. Det officielle afkastnøgletal (N1) udgør 10,8% før pensionsafkastskat.

Selskabet har opdelt investeringsaktiviteterne i ni aktivklasser. Alle klasser har bidraget positivt til

det samlede investeringsresultat i PenSam Liv, og i syv af aktivklasserne er der skabt et merafkast i forhold til benchmark. Blandt andet investeringerne i private equity og unoterede aktier, infrastrukturinvesteringer og illikvid kredit har bidraget til det gode afkast.

Afkastet på de enkelte pensionskoncepter varierer væsentligt, idet der anvendes renteafdækninger på de pensionskoncepter hvor der er garantier. Afkastet heraf indgår i det officielle afkastnøgletal.

PMF har med 8,2% det laveste, tidsvægtede afkast når det opgøres før skat og eksklusive renteafdækninger, Fleksion har det højeste afkast med 9,6%.

I PenSam Liv har vi ud over fokus på det enkelte års performance særligt fokus på afkastet over en længere periode, idet der i enkelte år kan opstå udsving i afkast. Sammenholdt med gennemsnittet af pensionsselskaber er det tilfredsstillende, at PenSam Liv i de sidste fem år har klaret sig godt i branchen.

Investeringsafkast i koncepterne, inklusive afkast af renteafdækninger (2010-2014)

Pct.	2010	2011	2012	2013	2014
Fleksion	11,4	2,2	14,0	7,7	9,2
Tradition	9,3	15,6	12,5	2,4	11,3
PMF	6,9	22,9	10,4	-5,5	27,3
PenSam Liv	9,9	11,0	12,5	3,2	11,3

For 2010 og 2011 er det samlede afkast for PenSam Liv opgjort eksklusiv afkast for PMF.

Investeringsafkast i koncepterne, eksklusiv afkast af renteafdækninger (2010-2014)

Pct.	2010	2011	2012	2013	2014
Fleksion	11,2	2,0	12,3	8,3	9,6
Tradition	8,9	6,1	9,0	4,4	8,9
PMF	7,2	9,2	8,5	0,9	8,2
PenSam Liv	9,5	4,9	10,0	5,1	9,0

For 2010 og 2011 er det samlede afkast for PenSam Liv opgjort eksklusiv afkast for PMF.

For Fleksion er målsætningen at afkastet skal være i den bedste 1/3 del af Peer Group. Denne målsætning er siden ændring i strategien i 2010 opfyldt.

INVESTERINGSTILTAG I 2014

Selskabet arbejder løbende med at tilpasse investeringsporteføljen. Som følge heraf tager selskabet aktivt del i investeringer, og er opsøgende i markedet for at sikre kunderne et merafkast af deres opsparing. Markedet afsøges løbende for investeringer i afkastklasser med bedre afkastpotentiale.

PenSam Liv har i 2014 øget investeringerne i aktier, private equity, infrastruktur og ejendomme.

Der er blandt andet igangsat investeringer og ydet finansiering til nybygning af boligområder ved Århus havn, Nordhavn, Frederiks Brygge midt i Sydhavnen og i Vedbæk. Det er byggerier, som samlet set udgør en investering på ca. 2 mia. kr.

Samtidig er der sket en reduktion af renteafdækningerne, hvilket afspejler, at hovedparten af pensionsydelseerne er ikke-garanterede.

BOLIGER OG EJENDOMME I DANMARK

Den aktive investeringsstrategi siden 2010 har også medført, at PenSam Liv har øget investerin-

gerne i primært danske bolig- og erhvervsejendomme samt, at selskabet har foretaget store investeringer i byggeprojekter.

I 2012 indgik PenSam Liv samarbejde med Sjælsø Gruppen om opførelse af boligprojektet Bolværket på Teglholmen i København. Projektet rummer 206 boliger og seks erhvervslejemål fordelt på i alt 21.000 kvadratmeter. Byggeriet er blevet færdiggjort i 2014, og Sjælsø Gruppens konkurs har således ikke haft betydning for færdiggørelsen af projektet, og PenSam Liv har ikke lidt tab som følge af konkursen. Boligerne er nu udlejet, og investeringen forventes at give et fornuftigt afkast.

PenSam anvender investeringsmodellen på lignende projekter.

Modellen indebærer, at PenSam anvender de forskellige led i værdikæden til både at løfte afkastet i forhold til det normale ved byggeprojekter og til at reducere investeringsrisikoen. Modellen betyder således, at PenSam har mulighed for at drive projektet i mål - selv i tilfælde af væsentlige samarbejdspartneres konkurs.

Omkostninger

LAVERE OMKOSTNINGER I ET ÅR MED ET HØJT AKTIVITETSNIVEAU

Året 2014 har som forventet været præget af et højt aktivitetsniveau og væsentlige investeringer i nye it-systemer i PenSam Liv. Investeringerne skal skabe grundlaget for en fremtidig it-understøttelse, der både understøtter kundernes behov, og som samtidig skaber fundamentet for fremadrettede omkostningsreduktioner.

Sideløbende med de planlagte investeringer i ny it-understøttelse er der igennem hele 2014 arbejdet fokuseret med en generel effektivisering i driften.

PenSam Liv's samlede administrationsomkostninger er i 2014 som følge heraf faldet med 11,6 mio. kr. i forhold til 2013.

Omkostningsnøgletallet "administrationsomkostninger pr. kunde" er ligeledes faldet fra 609 kr. til 585 kr.

I forhold til udviklingen i selskabets nøgletal over en periode på de seneste fem år, er det tilfredsstillende, at der kan konstateres en effekt af de seneste to års indsatser for reduktion af omkostningerne.

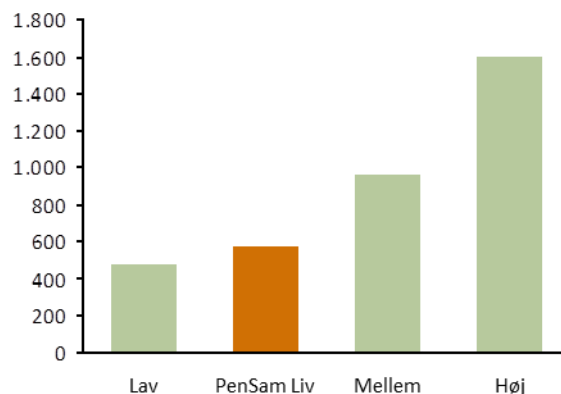
Omkostninger i kr. pr. forsikret

Kr.	2010	2011	2012	2013	2014
PenSam Liv	512	992	602	609	585

Kilde: Årsrapporter

I forhold til branchens nøgletal er PenSam Liv's administrationsomkostninger lavere end gennemsnittet i branchen målt på 2013 offentliggjorte omkostningsnøgletal.

Omkostninger pr. forsikret (N5) sammenlignet med branchen, kr.

Note: Omkostninger pr. forsikret sammenlignet med branchen opdelt i laveste, midterste og højeste tredjedel.

Tallene i tabellen vedrører 2013.

UDVIDELSE AF AKTIVITETER I INVESTERINGSOMRÅDET

Udover omkostninger til administration og formueforvaltning i PenSam Liv, afholder PenSam Liv ligeledes formueforvaltningsomkostninger til eksterne forvaltere. Disse "indirekte formueforvaltningsomkostninger" fremgår ikke af årsrapporten men fratrækkes direkte i investeringsafkastet. Omkostningerne hertil er således ikke synlige i årsrapporten men vil fremgå af en årlig redegørelse om Årlige Omkostninger i Kroner (ÅOK), som offentliggøres på PenSam's hjemmeside.

I 2013 og 2014 har PenSam Liv valgt at foretage flere investeringer selv mod på visse investeringsområder at nedbringe anvendelse af eksterne investeringsforvaltere. Formålet hermed er at nedbringe de samlede investeringsomkostninger uden at påvirke afkastpotentialet.

De investeringsomkostninger der reduceres, er de indirekte investeringsomkostninger.

Omvendt har det medført, at formueforvaltningsomkostninger i årsrapporten er steget i 2014 med 11,0 mio. kr.

STØRRELSE OG UDNYTTELSE AF SYNERGIER

Den finansielle sektor og herunder pensionsbranchen er mødt af stigende og udfordrende regulatoriske krav. Som udgangspunkt er kravene uafhængige af størrelsen af selskabet. At drive en effektiv administration fordrer muligheden for at udnytte størrelse og stordriftsfordele. PenSam Liv har med 427.000 kunder og en balance på 96,9 mia. kr. en størrelse, hvor forudsætningerne for at være konkurrencedygtig på omkostningsniveauet er til stede.

Ydermere udnyttes det forhold, at PenSam Liv indgår i PenSam gruppen. Ved nye lovgivningsmæssige krav som f.eks. Solvens II, skabes der således omkostningssynergier som samlet kommer kunderne til gavn i alle PenSam gruppens enheder.

Administrations- og forvaltningsopgaver på tværs af PenSam gruppens enheder har hidtil været varetaget af PenSam Liv.

De fælles opgaver planlægges fremadrettet varetaget af et nystiftet selskab i PenSam gruppen, der forventes etableret i 2015. Formålet er at skabe en yderligere tydelighed og transparens i de administrations- og forvaltningsopgaver, som varetages for PenSam gruppens enheder. PenSam Liv vil fremadrettet alene have til formål at drive et arbejdsmarkedspensionsselskab og ikke administrations- og forvaltningsopgaver for øvrige enheder i PenSam gruppen.

Fokuseringen ændres ikke i den forbindelse. Der vil fortsat blive arbejdet på yderligere reduktioner af det nuværende omkostningsniveau i 2015.

Regnskabsberetning

ÅRETS RESULTAT

Årets resultat før skat udgør 136,0 mio. kr. mod et resultat før skat i 2013 på -84,8 mio. kr.

Resultatet er sammensat af afkast på egenkapitalens investeringer på 129,1 mio. kr., nettorisikoforrentning på 7,8 mio. kr. samt øvrige poster på -0,9 mio. kr. Resultatet er generelt i overensstemmelse med de forventninger, som er udmeldt i halvårsrapporten for 2014. Resultatet er ikke direkte sammenligneligt med 2013, idet årets resultat i 2013 var påvirket af en omvalgskampagne i PMF.

Resultatet for 2014 anses for tilfredsstillende.

Bestyrelsen indstiller, at der udloddes 2,0 mio. kr. i udbytte til ejeren PenSam Holding A/S.

Bruttopræmier og udbetalte ydelser

I regnskabsåret 2014 har PenSam Liv modtaget samlede bruttopræmier for 5.142,3 mio. kr., hvilket er en stigning på 2,8% i forhold til 2013. Udviklingen kan blandt andet forklares ved en stigning i overførsler fra andre selskaber.

PenSam Liv har udbetalt ydelser for 2.487,5 mio. kr., hvilket er en stigning på 25,8% i forhold til 2013.

Udviklingen er ekstraordinært præget af afgiftsbegrigtelsen, som har påvirket de udbetalte ydelser med i alt 837,5 mio. kr.

Udviklingen i udbetalingerne er som forventet.

Der henvises til afsnittet 'Kunder' for en uddybning af udviklingen.

Administrations- og investeringsomkostninger

Administrationsomkostningerne udgør 270,0 mio. kr. i 2014 mod 281,6 mio. kr. for 2013. Omkostninger pr. forsikret udgør 585 kr. i 2014 mod 609 kr. i 2013.

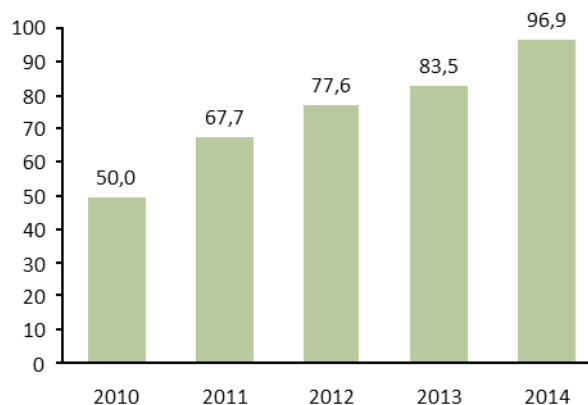
Investeringsomkostninger har udviklet sig fra 183,1 mio. kr. i 2013 til 194,1 mio. kr. i 2014, og skal ses i lyset af insourcing af visse investeringsaktiviteter.

Udviklingen anses for tilfredsstillende. Der henvises til afsnittet 'Omkostninger' for en uddybning af udviklingen.

UDVIKLING I SELSKABETS BALANCE

Balancen i PenSam Liv er fortsat stigende, og nærmer sig 100 mia. kr.

Udviklingen i PenSam Liv's balance, mia.kr.

Selskabets indbetalinger overstiger udbetalingerne i 2014 med ca. 2,7 mia. kr.

Endvidere skabes løbende afkast af selskabets investeringer, i år med i alt 8,1 mia. kr. før pensionsafkastskat. Den væsentlige del af afkastet tilskrives kunderne, enten i form af en stigning i hensættelserne på garanterede ydelser eller som bonuspotentialer.

REALISERET RESULTAT OG DETS FORDELING

Det realiserede resultat er udtryk for selskabets over- eller underskud i perioden. Det realiserede resultat opgøres særskilt for selskabet og selskabets kunder efter principper fastlagt af bestyrelsen og anmeldt til Finanstilsynet. Principperne skal

endvidere overholde reglerne i kontributionsbekendtgørelsen.

Et positivt realiseret resultat øger bonuspotentialerne, og derved muligheden for at give kunderne bonus ud over forrentning af deres opsparing.

Årets samlede realiserede resultat efter Lov om finansiel virksomhed udgør 2.246,5 mio. kr., som er fordelt med 136,9 mio. kr. til egenkapitalen og 2.109,6 mio. kr. til kunderne. De 2.109,6 mio. kr. til kunderne er fordelt med 186,7 mio. kr. til de særlige bonushensættelser og 1.922,9 mio. kr. til kollektivt bonuspotentialer.

Når renten falder, medfører det, at der skal foretages ekstrahensættelser (værdiregulering) på de dele af kundebestanden, hvor der er garanterede produkter.

Regnskabsreglerne medfører, at der ligeledes skal foretages værdiregulering på ikke-pensionister i Tradition samt Fleksion, uagtet at disse kundegrupper ikke har garanterede produkter. Dette skyldes, at regnskabsbekendtgørelsens regler tager udgangspunkt i, at alle gennemsnits-renteprodukter – også ikke garanterede – skal beregne hensættelser baseret på en fremskrivning af de forventede cash flow på den grundlagsrente, som er anmeldt, men med en tilbagediskontering baseret på den risikofri rente.

Da grundlagsrenten som udgangspunkt er uændret, men renten faldende, stiger hensættelserne også for de ikke-garanterede bestande.

Tegningsgrundlagene i Fleksion og Tradition er ikke ens, hvorfor konsekvensen i 2014 for regnskabsaflæggelsen er forskellig. Nedenfor er beskrevet udviklingen for selskabets rentegrupper.

Realiseret resultat for Fleksion

I Fleksionskonceptet har rentefaldet ikke medført behov for en værdiregulering, idet grundlagsrenten for Fleksion er lavere end den risikofri rente. Da afkastet i Fleksion har udgjort 9,2%, har årets realiserede resultat medført, at de kollektive bonuspotentialer for Fleksionskunderne er øget.

Der er ingen skyggekonti vedrørende Fleksionskonceptet.

Realiseret resultat for Tradition

Det markante rentefald i 2014 har medført store ekstrahensættelser til dækning af kundernes fremtidige pensionsudbetalinger, også for de pensionsydelse, der ikke er garanterede. For disse produkter indgår stigningen i ekstrahensættelserne i regnskabsposten 'Bonuspotentialer på fripoli-cydelser'.

Den regnskabsmæssige konsekvens af regnskabsreglerne er, at hensættelserne i år er forøget væsentligt som følge af den værdiregulering der opstår ved at fremskrive cash flow med tegningsrenten, samt tilbagediskontere med den risikofri rente. Hensættelserne forøges således ud over depotets størrelse, og dermed reduceres de kollektive bonuspotentialer. I 2014 er de kollektive bonuspotentialer for Tradition reduceret til 0, og de samlede hensættelser er 51,6 mio. kr. højere end summen af depotet og de kollektive bonuspotentialer. Der er som følge heraf regnskabsteknisk opstået et tab, som basiskapitalen skal dække på de 51,6 mio. kr. Dette uagtet, at selskabets kunder ikke har ydelsesgarantier.

Realiseret resultat for PMF

PMF kontributionsgruppen har i 2014 skabt høje afkast, som har medført, at gruppen har kunnet betale risikoforrentning til basiskapitalen og dermed nedbringe skyggekontoen pr. 31. december 2013.

De opkrævede administrationsbidrag har ikke kunnet dække de faktiske omkostninger til administration af PMF kundegruppen, hvorfor basiskapitalen har betalt samlet 6,9 mio. kr.

PMF-kontributionsgruppen består af kunder, der har en pensionsordning med grundlagsrenter mellem 0,5% og 3,5%. PMF-kontributionsgruppen anses af ledelsen for at udgøre en samlet gruppe i relation til kontributionsreglerne. Denne vurdering er foretaget på baggrund af, at overenskomstparterne har besluttet at opretholde en samlet solidarisk gruppe. Såfremt PMF-kontributionsgruppen på trods heraf skal opdeles i to særskilte rentegrupper, kan det potentielt påvirke egenkapitalen. Påvirkningen opgjort pr. 31. december 2014 er alene en mindre påvirkning på egenkapitalen.

Skyggekonti 31. december 2014

Egenkapitalen og de særlige bonushensættelser har ultimo 2014 en samlet skyggekonto på 59,2 mio. kr. Denne dækker over manglende risikoforrentning og dækning af underskud i henholdsvis Traditions- og PMF-konceptet på i alt 58,5 mio. kr. samt en skyggekonto på 0,7 mio. kr. som er opstået 31. december 2013 og endnu ikke tilbagebetalt.

USIKKERHED VED INDREGNING OG MÅLING

Ved udarbejdelse af årsrapporten foretages der i forbindelse med indregning og måling af visse regnskabsposter en vurdering, som omfatter skøn, og er behæftet med en vis usikkerhed.

Usikkerhederne ved indregning og måling vedrører i PenSam Liv primært værdiansættelse af selskabets investeringsaktiver, som ikke handles på et aktivt marked samt opgørelse af markedsværdien af de forsikringsmæssige hensættelser.

Metoderne for fastsættelse af værdier på de nævnte regnskabsposter er generelt uændrede i forhold til udarbejdelsen af årsrapporten for 2013.

Der foretages løbende opdatering af skøn og forudsætninger ved værdiansættelsen.

Den største usikkerhed ved målingen hviler på opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser, herunder særligt forventninger og forudsætninger til levetid.

Der henvises til afsnittet 'Regnskabsmæssige skøn' under 'Anvendt regnskabspraksis', hvor der er foretaget en særskilt beskrivelse af principper og metoder for fastsættelse af værdierne på de nævnte regnskabsposter. Endvidere er de væsentligste usikkerheder ved målingen beskrevet.

Under 'Aktiver og følsomhedsoplysninger' vises endvidere usikkerheden ved renteændringer, fald i aktiernes og ejendommenes værdi samt påvirkningen ved ændring i vurderingen af dødelighed og invaliditetshyppighed.

BEGIVENHEDER EFTER BALANCEDAGEN

Begyndelsen af 2015 har været præget af finansiell uro. En ny regering i Grækenland har skabt forøget usikkerhed om landets tilknytning til EURO'en. Schweiz har opgivet fastkurspolitikken imod EURO, og der er skabt et væsentligt pres på den danske krone som følge af et voldsomt valutainflow. Renterne er reduceret yderligere, med henblik på at holde kronen fast mod EURO'en.

PenSam Liv har en høj andel af investeringerne placeret i udenlandsk valuta, men har foretaget afdækning af de væsentligste valutarisici, og er således ikke eksponeret for tab ved et eventuelt brud på fastkurspolitikken.

Det yderligere fald i renteniveauet i begyndelsen af 2015 øger ekstrahensættelserne (værdiregulering) på de garanterede ydelser, og ligeledes på de ikke-pensionerede i Tradition. PenSam Liv har afdækket rentefølsomheden på de koncepter,

som har garantier, og er dermed ikke påvirket negativt af det lavere renteniveau på disse pensionskoncepter. For de ikke-pensionerede i Tradition medfører rentefaldet, at basiskapitalen må dække yderligere tab på grund af regnskabsreglerne.

Udviklingen i selskabets solvensdækning afhænger af aktiemarkederne og udviklingen i renten. Som følge af den nuværende ustabilitet i markederne, er udviklingen i solvensen mere volatil end normalt, og overvåges derfor også løbende.

I tilfælde af yderligere fald i renten kombineret med fald i aktiekurserne, kan selskabet foretage en omtegning af policerne, for derved rent regnskabsteknisk at fjerne værdireguleringen og øge selskabets solvens.

FORVENTNINGER TIL 2015

Selskabets regnskabsmæssige resultat og udviklingen i kundernes bonuspotentialer er generelt meget afhængig af udviklingen i investeringsafkastet.

Investeringsmarkederne er i begyndelsen af 2015 præget af en væsentlig uro, herunder af spekulation i den danske valuta, og dermed en unormal situation. Det forventes at der i løbet af 2015 vil være et forsigtigt men stabilt økonomisk opsving.

Samlet er det forventningen at 2015 i afkastmæssige sammenhænge vil blive et udfordrende år, og der forventes ikke afkast i det niveau, der er realiseret i 2014.

Der forventes en fortsat reduktion af administrationsomkostningerne i PenSam Liv, sammenholdt med 2014-niveauet.

En planlagt opdeling af Tradition i to særskilte kontributionsgrupper vil kunne påvirke PenSam

Liv's resultat i 2015 negativt, idet det ikke forventes, at det tab basiskapitalen skal dække, er fuldt ud tilbagebetalt i 2015. Opdelingen medfører ligeledes en reduktion af det individuelle solvensbehov. De foreløbige beregninger viser at tabet ved opdeling pr. 1. januar 2015 er opgjort til et niveau på 330 mio. kr. Solvensbehovet reduceres i samme forbindelse med ca. 1 mia. kr.

Opdelingen udfordres ligeledes af regnskabsreglerne, idet opdelingen rent regnskabsteknisk vil kunne øge det tab, som basiskapitalen skal dække i tilfælde af rentefald. Da renten er faldet siden 1. januar 2015, er tabet derfor efterfølgende øget. Basiskapitalens tab er følsomt overfor udviklingen i renten og derfor følges udviklingen heri tæt.

Som følge af den planlagte opdeling forventes der et negativt resultat for 2015, men det regnskabsmæssige resultat er meget afhængig af udviklingen i renten.

Risikostyring og kapitalforhold

Kapitalforhold og risikostyring er centrale områder i forhold til den løbende styring af selskabet.

Risikostyring skal sikre, at der aktivt tages stilling til, hvilke risici selskabet vil påtage sig, og hvordan de væsentligste risici håndteres. Risikostyring og accept af risici vurderes altid under hensyntagen til selskabets fastsatte forretningsmodel, strategiske målsætninger, den valgte risikoprofil samt den kapital der er til rådighed.

Det er en af bestyrelsens opgaver at vurdere selskabets risici og kapitalforhold. I 2014 har dette været drøftet som et særskilt tema på to bestyrelsesmøder.

Bestyrelsen har gennemgået og vurderet PenSam Liv's væsentligste risici, og vurderet risikovillighed, risikotolerance og kapitalbehov.

Ud fra de identificerede risici fastlægger bestyrelsen selskabets politikker og retningslinjer. Disse revurderes og godkendes årligt af bestyrelsen.

Selskabet har en risikokomité, hvis primære opgaver består af overvågning af risici, vurdering og sikring af en velfungerende risikostyringsproces og evaluering af selskabets kapital- og solvenssituation.

Den praktiske udførelse af risikostyringen er forankret i en selvstændig risikostyringsfunktion, som løbende modtager rapportering fra hele organisationen ved identifikation af nye risici. Risikostyringsfunktionen sikrer en ensartet behandling af risici, foretager vurdering af væsentligheden af risici samt rapportering heraf, og overvåger løbende de identificerede risici samt de handlinger, der er igangsat for at reducere risici. Samtidig registreres samtlige identificerede risici i et risikosystem, som tydeliggør

sammenhængen mellem risici, hændelser og selskabets kontrolmiljø.

De væsentligste risici vedrører finansielle risici, forsikringsmæssige risici samt operationelle risici.

FINANSIELLE RISICI

Finansielle risici består primært af markeds- og modpartsrisici, og er primært relateret til tab på selskabets investeringsaktiver. Markedsrisici omfatter renterisici, aktierisici, ejendomsrisici, valutarisici samt kreditspændrisici.

Styring af de finansielle risici tager udgangspunkt i investeringsstrategien samt politikker og retningslinjer for markedsrisici. Investeringsstrategien er fastlagt særskilt for hvert af de tre pensionskoncepter Fleksion, Tradition og PMF, idet de tre pensionskoncepter har forskellige risikoprofiler.

Af PenSam Liv's politikker og retningslinjer fremgår blandt andet krav til sammensætning af investeringerne, anvendelse af benchmark mv. Investeringerne sammensættes, så risikoen i investeringsporteføljen spredes, så der ikke er for stor en afhængighed af en enkelt aktivklasse eller et enkelt aktiv.

Bestyrelsen har endvidere fastlagt et risikobudget for markeds- og modpartsrisici, som risiko-forbruget skal holdes inden for. Der afrapporteres til bestyrelsen ved eventuelle rammeoverskridelser. Der er ligeledes løbende afrapportering på afkast.

Selskabet har en beholdning af renteafdækningsinstrumenter grundet garantier i PMF-konceptet og for pensionerede i Tradition.

Der er ligeledes i politikker og retningslinjer fastsat rammer for modpartsrisici for at sikre en høj bonitet og spredning på modpartsrisici.

FORSIKRINGSMÆSSIGE RISICI

Forsikringsmæssige risici omfatter primært invaliditets- og levetidsrisiko.

En væsentlig risiko i PenSam Liv er relateret til usikkerheden i kundernes levetid. PenSam Liv's kunder har livsvarige alderspensioner, som vil medføre gevinster eller tab, såfremt de forventede og faktiske levetider afviger.

Selskabet forholder sig som minimum årligt til udviklingen i kundernes levetid. Ved stigende levetid foretages der yderligere hensættelser til at dække de fremtidige forpligtigelser.

Der sker endvidere en revurdering af de forventninger om kundernes levetid, som indgår i selskabets prognoseberegninger, som udtryk for de forventede pensioner. Dette for at sikre at kunderne har et godt grundlag for at vurdere de økonomiske forhold ved pensionering.

OPERATIONELLE RISICI

Operationelle risici er defineret som tab som følge af u hensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige og systemmæssige fejl, eller som følge af eksterne begivenheder, herunder juridiske risici.

Operationelle risici opstår således som følge af fejl eller mangler i processer, eller som følge af udefrakommende forhold, som medfører økonomiske tab eller tab af omdømme. Selskabet har, for at reducere risikoen for tab som følge af operationelle risici, sikret sig, at der er implementeret forretningsgange og defineret interne kontroller, som skal imødekomme dette.

FØLSOMHEDSOPLYSNINGER

Følsomhedsberegninger er anført i note 35 til årsrapporten. Følsomhedsberegningerne viser

påvirkningen på basiskapitalen ved fald og stigninger i for eksempel rente eller aktiekurser.

SOLVENS II

Finanstilsynet har af hensyn til ensartet beskyttelse af forsikringstagerne indført regler om beregning af solvensbehovet fra 1. januar 2014. Det betyder, at de fremtidige Solvens II-regler for beregning af kapitalkrav finder anvendelse ved selskabets opgørelse af solvensbehov. Samtidig er der i 2014 indført overgangsregler for beregning af hensættelser til brug for solvensberegning.

Solvens II-regler, som ud over solvens- og regnskabsmæssige krav, også omhandler nye krav til ledelsessystemet og rapportering, skal være endeligt implementeret pr. 1. januar 2016.

SIKKERHEDSNIVEAU, KAPITALPLAN- LÆGNING OG ISB-BEREKNINGER

Solvensbehovet er fra 1. januar 2014 beregnet efter standardmodellen og en partiel intern model for levetid. Sidstnævnte er defineret af den danske forsikringsbranche, da EU's standard-metode for solvensbehov vedrørende levetidsrisiko ikke harmonerer med de danske krav i forhold til hensættelser under tilsynets levetidsbenchmark.

OPGØRELSE AF INDIVIDUELT SOLVENSBEHOV OG KAPITALKRAV

Specifikation af individuelt solvensbehov, i
mio. kr.

	Mio. kr.
Risiko for længere levetid	917,8
Øvrige forsikringsrisici	7.968,4
Forsikrings- og omkostnings- risici i alt	8.886,2
Markedsrisici i alt	11.960,0
 Operationelle og strategiske risici i alt	 226,6
Samlede risici	21.072,8
Diversifikation	-4.288,5
Samlet tabspotentiale	16.784,3
Dækning af bonuspotentialer	14.605,8
Individuelt solvensbehov	2.178,5
Kapitaltillæg (ORSA)	435,0
Individuelt solvensbehov	2.613,5

Udvikling i solvenskrav, i mio. kr.

Mio.kr.	2013	2014
Solvens I-Krav	1.616	1.856
Individuelt solvenskrav	1.712	2.613

Jævnfør ovenstående udgør kapitalkravet 1.856,2 mio. kr. I forhold til nøgletallet for solvensdækningen opgøres kapitalkravet i forhold til Solvens I-kravet. PenSam Liv's basiskapital udgør 4.055,0 mio. kr., og der er således en solvensdækning på 218,5%.

Det individuelle solvensbehov er dog større end Solvens I-kravet, og solvensdækningen i forhold til det individuelle solvensbehov udgør 155,2%.

Selskabsledelse og organisation

ANBEFALINGER FOR GOD SELSKABSLEDELSE

God selskabsledelse skaber værdi for selskabet, og er medvirkende til at forbedre selskabets forretning til fordel for vores kunder.

PenSam Liv forholder sig derfor løbende til de gældende danske anbefalinger fra Komiteen for god selskabsledelse samt til det af Finansrådet udarbejdede ledelseskodex. De anbefalinger som giver mening, og skaber værdi for PenSam Liv, anvendes som elementer i ledelsen af selskabet.

En samlet redegørelse kan findes på PenSam's hjemmeside www.pensam.dk/godselskabsledelse.

Ledelsen i PenSam Liv er todelt, og består af en bestyrelse og en direktion.

BESTYRELSE

Bestyrelsen består af seks generalforsamlingsvalgte medlemmer, hvoraf to medlemmer er nomineret af Danske Regioner/KL, to medlemmer er nomineret af FOA, og to medlemmer er uafhængige særligt kyndige. Derudover er et medlem valgt af repræsentantskabet, og fire medlemmer er valgt af medarbejderne i PenSam Liv.

I 2014 er Regionsrådsmedlem Per Larsen indtrådt som bestyrelsesformand og Byrådsmedlem Ivan Hansen som næstformand. Regionsrådsformand Jens Stenbæk og Borgmester Thomas Gyldal Petersen er udtrådt af bestyrelsen. Portør Ebbe Dalsgaard har erstattet faglig sekretær Erik Fischer Mikkelsen som valgt af Repræsentantskabet. Socialpolitisk konsulent Martin Kaag har erstattet afdelingschef Anders Pabian som medarbejdervalgt bestyrelsesmedlem.

Bestyrelsesmedlemmerne vælges for en periode på et år. Bestyrelsen har afholdt ti bestyrelsesmøder samt seks skriftlige møder i 2014.

Bestyrelsen fastlægger forretningsmodellen og den overordnede strategi for selskabet. Samtidig har bestyrelsen ansvaret for at ansætte en direktion samt at føre tilsyn med, at direktionen varetager sine opgaver tilfredsstillende.

Ledelse af en finansiel virksomhed som PenSam Liv kræver en bestyrelsessammensætning med brede kompetencer. Der er fortsat stigende krav til bestyrelsen.

Bestyrelsen vurderer jævnligt, om der er behov for at styrke bestyrelsesmedlemmernes samlede kompetencer, så bestyrelsen til enhver tid er i stand til at varetage bestyrelsesopgaverne på kvalificeret og ansvarlig vis.

Bestyrelsen gennemfører årligt en selvevaluering af bestyrelsens kompetencer og samarbejde, ligesom der foretages en årlig evaluering af bestyrelsens samarbejde med direktionen.

KØNSMÆSSIG SAMMENSÆTNING

Bestyrelsen har fokus på at sikre de nødvendige kompetencer ved bestyrelsens sammensætning.

Bestyrelsens målsætning for den kønsmæssige fordeling er, at der inden den 1. april 2017 skal være en kønsmæssig fordeling i bestyrelsen, hvor mindst to ud af bestyrelsens seks generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer udgør det underrepræsenterede køn.

Den kønsmæssige fordeling i bestyrelsen blandt de generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer udgør pr. 31. december 2014 en kvinde og fem mænd.

Bestyrelsen i PenSam Liv har besluttet ikke at udarbejde en politik for den kønsmæssige sammensætning i de øvrige ledelsesorganer, idet der allerede er en ligelig kønsmæssig fordeling i selskabet. Pr. 31. december 2014 udgør fordelingen fem mænd og fire kvinder blandt direktionen og ledelseslaget under direktionen i PenSam Liv.

DIREKTION

Direktør Charlotte Stokkebye fratrådte med udgangen af april 2014. Direktionen udgøres herefter af to direktører: Helen Kobæk og Torsten Fels. Direktionen har tillige direktionsposter i andre selskaber i PenSam gruppen, jf. oplysningerne om 'Ledelseshverv'.

Direktionen varetager den daglige drift. Direktionen skal følge de politikker, retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Direktionens ansvar omfatter implementering af den af bestyrelsen fastlagte strategi, virksomhedens organisation og fordeling af ressourcer samt løbende rapportering om finansielle forhold til bestyrelsen.

Bestyrelsen fastlægger direktionens aflønning og fører løbende tilsyn med dens indsats.

REVISIONSUDVALG

PenSam Liv har nedsat et revisionsudvalg bestående af to medlemmer, som ligeledes er medlemmer af bestyrelsen.

Revisionsudvalget skal fremme god selskabsledelse, øge kvaliteten af regnskabsaflæggelsen og overvåge driftsmæssige og finansielle risici.

Medlemmerne opfylder de krav, der stilles til uafhængighed og kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision i henhold til de gældende retningslinjer, således at revisionsudvalget som helhed har de fornødne kompetencer.

Revisionsudvalget har afholdt otte møder i 2014 og rapporterer løbende til bestyrelsen.

KOMITÉER

PenSam gruppen har etableret en række interne komitéer på tværs af selskaberne, som skal sikre velfungerende processer samt optimal prioritering for PenSam gruppen som helhed med respekt for det enkelte selskab.

Risikokomité

Risikokomitéens primære opgaver består af overvågning af risici, vurdering og sikring af en velfungerende risikostyringsproces samt evaluering af selskabets kapital- og solvenssituation. Komitéen består af selskabets direktion samt governancedirektøren.

Investeringskomité

Investeringskomitéen har ansvaret for at overvåge selskabets investeringer, herunder evaluere investeringsafkastet og drøfte forventede investerings tiltag samt, at vurdere og sikre en velfungerende organisering samt processer på investeringsområdet. Komitéen består af selskabets direktion samt investeringsdirektøren.

It-governanceboard

It-governanceboardet skal sikre, at der foretages en samlet prioritering af it-projekter med baggrund i selskabets samlede behov, så der sikres stram styring af porteføljens forbrug med hensyn til ressourcer, økonomi og løsningsdesign. Boardet består af selskabets direktion samt it-direktøren, forretningsudviklingsdirektøren og økonomidirektøren.

WHISTLEBLOWERORDNING

PenSam har i 2014 etableret en samlet whistleblowerordning for selskaber i PenSam gruppen.

Formålet med whistleblowerordningen er, at medarbejdere via en særlig uafhængig og selvstændig kanal anonymt kan indberette overtrædelser eller potentielle overtrædelser af den finansielle lovgivning begået af selskabet - herunder selskabets medarbejdere eller medlemmer af bestyrelsen.

For at understrege uafhængigheden og bedst muligt sikre anonymitet for en mulig whistleblower, har bestyrelserne i PenSam valgt, at whistleblowerordningen skal varetages af en ekstern part.

REVISION

Selskabets regnskabsaflæggelse og de interne kontroller som er forbundet med den finansielle rapportering, revideres af en uafhængig, ekstern revisor, som er valgt på selskabets ordinære generalforsamling. Den eksterne revisor varetager aktionærens og offentlighedens interesser, og aflægger rapport til bestyrelsen gennem en skriftlig revisionsprotokol. Ekstern revisor afgiver en påtegning på selskabets årsrapport.

Selskabets interne revision reviderer regelmæssigt selskabets forretningsgange og interne kontroller for at vurdere kvaliteten og hensigtsmæssigheden heraf. Den interne revisionschef afgiver ligeledes en påtegning på selskabets årsrapport. Den interne revisionschef refererer direkte til selskabets bestyrelse. Der er seks ansatte i intern revision.

AFLØNNINGSPOLITIK

Bestyrelsen for PenSam Liv har vedtaget en aflønningspolitik i overensstemmelse med bekendtgørelse om lønpolitik samt oplysningsforpligtelser, som omfatter bestyrelsen, direktionen samt øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væ-

sentlig indflydelse på PenSam Liv's risikoprofil. Lønpolitikken kan ses på www.pensam.dk/loenpolitikker.

Det er PenSam Liv's målsætning at ansætte og fastholde de bedst kvalificerede medarbejdere i markedet, for at sikre at selskabets opgaver kan løses effektivt og professionelt.

Samtidig ønsker PenSam Liv ikke, at aflønningen skal give incitament til at påføre selskabet en unødvendig risiko. Både bestyrelse, direktion og ledende medarbejdere modtager et fast honorar, og er ikke omfattet af nogen former for incitamentsaflønning eller performanceafhængig løn.

Vederlag til bestyrelse, direktion samt ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på PenSam Liv's risikoprofil, fremgår af note 9.

FINANSIEL KONCERN

PenSam Liv er en del af en finansiell koncern, som tilbyder finansielle produkter til vores kunder inden for pension, forsikring og bank.

PenSam Liv er et 100% ejet datterselskab af PenSam Holding A/S. PenSam Holding A/S ejes af FOA – Fag og Arbejde samt af Pensionskassen PenSam. PenSam Liv indgår i PenSam koncernen, der har hovedsæde i Farum. Koncernstrukturen fremgår af figuren på næste side.

PenSam Liv har i 2014 varetaget drift af selskaberne i PenSam koncernen samt Pensionskassen PenSam, der indgår i PenSam gruppen.

ORGANISATION

PenSam Liv har 296 ansatte.

PenSam Liv har i 2014 forestået forretningsdriften af væsentlige dele af PenSam gruppens aktiviteter.

PenSam gruppen består af PenSam koncernen, Pensionskassen PenSam samt Kapitalforeningen PenSam Invest.

PenSam koncernen er opdelt i tre forretningsområder, Pension, Forsikring og Bank, jævnfør nedenstående koncerndiagram, og betjenes af syv resultatcentre.

INTERN KONTROL OG RISIKOSTYRING VED REGNSKABS AFLÆGGELSEN

Bestyrelsen og direktionen har det overordnede ansvar for selskabets interne kontrol og risikostyring i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. Den interne kontrol og risikostyring er tilrettelagt således, at halvårs- og årsrapporten aflægges i overensstemmelse med lovgivningens krav og sikrer, at væsentlige fejl og uregelmæssigheder omkring regnskabsaflæggelsen forebygges eller opdages og korrigeres.

Kontrolmiljø

De væsentlige elementer i kontrolmiljøet er en hensigtsmæssig organisation, herunder behørig funktionsadskillelse samt interne politikker og forretningsgange indeholdende beskrivelse af kontroller samt procedurer.

Risikovurdering

Der foretages løbende en vurdering af de regnskabsområder og processer, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen.

Vurderingen foretages med henblik på at identificere områder, hvor risikoen for fejl er særlig stor, som følge af at oplysningerne er baseret på skøn, eller er forbundet med manuelle eller komplekse processer.

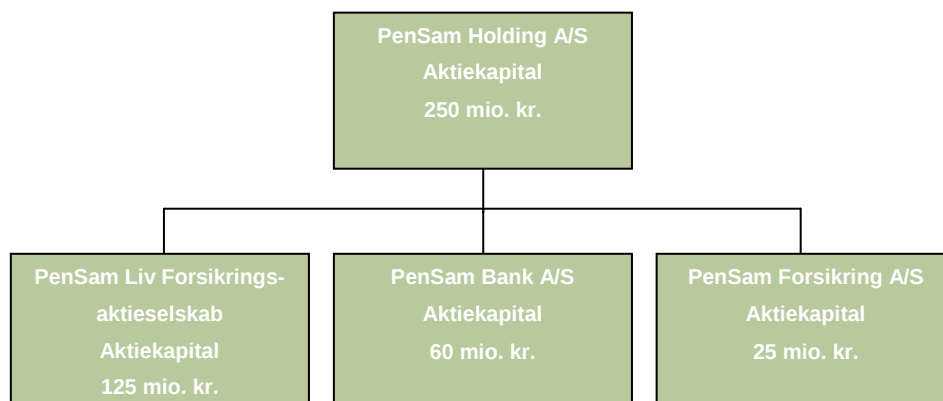
Kontrolaktiviteter

Formålet med de etablerede kontrolaktiviteter er at forhindre, opdage og korrigere eventuelle væsentlige fejl og uregelmæssigheder i de data, som danner grundlag for regnskabsaflæggelsen, således at risikoen for fejl i halvårs- og årsrapporterne reduceres til et acceptabelt niveau.

Kontrollerne omfatter blandt andet attestationer, afstemninger, analyser, funktionsadskillelse samt generelle it-kontroller.

Overvågning og rapportering

Selskabet anvender systemer og manuelle ressourcer til at overvåge de data, der danner grundlag for den økonomiske rapportering. Eventuelle svagheder og væsentlige fejl korrigeres øjeblikkeligt, og rapporteres til selskabets hændelsesopsamling for operationelle risici.

Samfundsansvar

PenSam Liv's overordnede mål er at sikre kundernes indtægt ved alder, invaliditet og død. Det gør PenSam Liv ved at levere arbejdsmarkedspensionsordninger til kunderne og ved at tilbyde mulighed for pensionsforsikringer.

Det er vores opgave at forvalte det ansvar bedst muligt i respekt for kundernes behov og for kundernes penge – og under hensyntagen til at være en socialt ansvarlig virksomhed.

Selskabets samfundsansvar er nedskrevet i en samlet politik.

Indsatsområderne omfatter primært følgende:

1. kunder og produkter, herunder forebyggelse
2. medarbejdere
3. andre samfundsmæssige hensyn, herunder investeringer og skattebetalinger.

Selskabet har ikke særskilte politikker for at respektere menneskerettighederne og reducere klimapåvirkningerne, men elementer heraf indgår i selskabets samlede politik for samfundsansvar og politik for markeds- og modpartsrisici.

KUNDER OG PRODUKTER

Formålet med en arbejdsmarkedspension er at sikre kunderne økonomisk tryghed – både gennem opsparing til livsvarig alderspension, og ved at tilbyde produkter, som sikrer kunderne økonomisk tryghed ved sygdom, død, tab af arbejdsevne eller lignende hændelser.

Arbejdsmarkedspensionsordningerne sikrer sammen med de offentligt finansierede pensioner, at alle befolkningsgrupper får en økonomisk tryk alderdom og sikring ved sygdom og død inden pensionsalder. I takt med udbygningen af arbejdsmarkedspensionsordningerne er pensionsudbetalingerne for den enkelte dansker steget.

Samtidig mindskes indkomstforskelle mellem pensionister og personer på arbejdsmarkedet.

Kunderne i PenSam Liv er overrepræsenteret i forhold til lidelser i ryg- og bevægeapparatet, som giver mange sygedage, nedsat arbejdsevne og førtidspensionering.

PenSam Liv var blandt de første pensionsselskaber, som aktivt begyndte at arbejde med at fastholde kunderne på arbejdsmarkedet.

Foruden at skabe værdi for kunderne både menneskeligt og økonomisk bidrager selskabets forebyggelsesindsats til offentlige besparelser på for eksempel de sociale, beskæftigelsesmæssige, uddannelsesmæssige og sundhedsmæssige områder.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse har i 2014 besluttet at støtte PenSam's forebyggelsesindsatser "SundhedsKompasset" og "BeatCamp" med hver 5 mio. kr. Det øger vores muligheder for at imødekomme kundernes behov. Vi modtager støtten over en årrække.

Støtten er desuden en anerkendelse af PenSam's store og systematiske forebyggelsesindsats, herunder at vores metoder til forebyggelse virker.

På PenSam's hjemmeside www.pensam.dk findes yderligere information om PenSam's konkrete initiativer på forebyggelsesområdet.

MEDARBEJDERE

En meget væsentlig del af selskabets værdiskabelse sker igennem medarbejderne. Selskabet er derfor afhængig af at tiltrække og fastholde markedets bedste medarbejdere for at kunne effektuere på den fastlagte strategi.

Overordnet ønsker PenSam at tilbyde et spændende og udfordrende arbejdsmiljø med fokus på

medarbejderens udvikling. Der afholdes årligt medarbejdertilfredshedsundersøgelser med henblik på at måle medarbejdertilfredshed og identificere indsatsområder for ledelsen i PenSam. Som led i at sikre gode medarbejdervilkår er der indgået overenskomster, nedsat et aktivt samarbejdsudvalg, og der afholdes årlige medarbejderudviklingssamtaler, hvor der drøftes trivsel, medarbejderspecifikke mål og udvikling for det kommende år. Endvidere er der etableret politikker, som fastlægger principper for adfærd generelt, håndtering af kriser mv.

INVESTERINGER

Bestyrelsen har fokus på ansvarlighed i forbindelse med investeringer. Derfor stiller PenSam Liv krav til de selskaber, der investeres i. Kravene bygger på en række internationale konventioner og aftaler.

Investeringsporteføljen gennemgås jævnligt i samarbejde med et screeningsbureau, EIRIS. Hvis det konstateres, at selskaberne ikke lever op til kravene, indleder vi en dialog med selskabet. Hvis dialogen ikke medfører forbedringer, kan selskabet ende med at komme på Udelukkelseslisten. PenSam Liv har mere end 80 selskaber på Udelukkelseslisten. Udelukkelseslisten og de internationale konventioner, der screenes for, kan ses på www.pensam.dk/etik.

Ud over dialog benytter selskabet sig også af retten til at stemme på generalforsamlinger i de selskaber, vi investerer i. Der stemmes efter et sæt retningslinjer, som er besluttet af bestyrelsen. Det betyder blandt andet, at der stemmes for forslag om tiltrædelse eller overholdelse af de konventioner og aftaler, der screenes for, og at der stemmes for forslag, der støtter op om principperne for god selskabsledelse (corporate governance). Ved udgangen af 2014 er PenSam Liv i dialog med mere end 280 selskaber verden over,

og vi har i 2014 stemt ved 1.300 udenlandske generalforsamlinger om mere end 17.000 emner. Ca. 2.300 gange har vi stemt anderledes end selskabets ledelse.

Det vurderes, at det samlede pres fra PenSam Liv og andre investorer har en positiv effekt i forhold til at påvirke selskaber til i højere grad at tage et ansvar for samfund og miljø.

ÅBENHED OM INVESTERINGER

Som et tiltag til at sikre ansvarlige investeringer, praktiserer PenSam Liv fuld offentlighed om alle investeringer i børsnoterede selskaber og unoterede kapitalandele. På www.pensam.dk/Om-PenSam/Investering har kunder og andre interessenter mulighed for løbende at følge med i, hvilke selskaber der investeres i.

SKATTEBETALINGER

PenSam Liv bidrager gennem skattebetalinger med betydelige beløb til den danske stat, både gennem direkte skattebetalinger såsom selskabsskat samt indirekte skattebetalinger såsom lønsum og ejendomsskat. Selskabets politik på området er til enhver tid at overholde det gældende lovgrundlag samt retningslinjer på området.

Endvidere varetager PenSam Liv skatteopkrævningen for en række direkte og indirekte skatter. For selskabets medarbejdere indeholdes der A-skat og arbejdsmarkedspension, og for selskabets kunder indeholdes der pensionsafkastskat, arbejdsmarkedsbidrag, A-skat på pensionsudbetalinger, statsafgift, boafgift og lignende.

PenSam Liv har i de seneste to år betalt følgende skatter og afgifter:

Skatter og afgifter	2014	2013
Skattebetaling fra PenSam Liv		
Selskabsskat	18,3	0,0
Lønsum	30,2	26,8
Ejendomsskat	1,4	2,7
I alt, mio. kr.	49,9	20,7
Skattebetaling fra medarbejdere		
A-skat	69,0	70,3
Arbejdsmarkedsbidrag	16,3	16,6
I alt, mio. kr.	85,3	86,9
Skattebetaling fra kunder		
Pensionsafkastskat	1.208,0	326,7
Arbejdsmarkedsbidrag, indbetalinger	446,6	424,9
A-skat	335,4	303,4
Statsafgift	945,7	282,7
Boafgift	18,1	17,4
I alt, mio. kr.	2.953,8	1.355,1
Samlet bidrag i alt, i mio. kr.	3.089,0	1.462,7

Ledelse, revision og ansvarshavende aktuar

DIREKTION

Helen Kobæk
Torsten Fels

BESTYRELSE

Valgt af generalforsamlingen

Nomineret af Danske Regioner/KL

Regionsrådsmedlem Per Larsen (formand)
Byrådsmedlem Ivan Hansen (næstformand)

Nomineret af FOA – Fag og Arbejde

Forbundsformand Dennis Kristensen
(næstformand)
Forbunds næstformand Mona Striib

Adm. direktør Jørgen Klejnstrup
Direktør Niels Henrik Lehde Pedersen

Valgt af repræsentantskabet

Portør Ebbe Dalsgaard

Valgt af medarbejdere i PenSam Liv

Socialpolitisk konsulent Martin Kaag
Juridisk konsulent Birthe Ullbæk Petersen
Økonomisk konsulent Jan Reinmark
Udviklingschef Merete Refshauge Wind

REVISIONSUDVALG

Direktør Niels Henrik Lehde Pedersen (formand)*
Adm. direktør Jørgen Klejnstrup

ØVRIGE LEDENDE MEDARBEJDERE

Benny Buchardt Andersen
Ulla Benediktson
Astrid Carlsen
Morten Stokholm Christiansen
Christine Loft Hunderup
Kenneth Egelund Schmidt
Peter Østergaard

EKSTERN REVISION

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Strandvejen 44, 2900 Hellerup

INTERN REVISION

Revisionschef Palle Mortensen

ANSVARSHAVENDE AKTUAR

Jens-Peder Vinkler

*Direktør Niels Henrik Lehde Pedersen er selskabets medlem af revisionsudvalget med særlige kvalifikationer inden for regnskab og revision. Direktør Niels Henrik Lehde Pedersen har i 2006-2013 været leder af Group Risk Control i Dong Energy med ansvar for kontrol af finansielle og relaterede operationelle risici.

Repræsentantskab

På generalforsamlingen i PenSam Liv den 7. april 2014 blev følgende medlemmer valgt til repræsentantskabet:

SOCIAL & SUNDHED

Ann Christina Bank
Dennis Vagtborg Christensen
Vibeke Kærgaard Christensen (indtil 31.10.2014)
Ebbe Dalsgaard
Vibeke Dam (fra 31.10.2014)
Hans Christian T Enevoldsen
Kirsten Solvejg Gerdes
Hanne Hansen
Elsebeth Kaysen
Hanne Kjeldsen
Allan Kjærgaard-Pedersen
Dorrit Marianne Knudsen
Søren Larsen
Erik Fischer Mikkelsen*
Palle Nielsen
Hanne Skyum Pedersen
Jesper Priskorn
Margit Olesen Simonsen
Lone Karin Snedker
Anne Marie Stick
Marianne Lübbers Søndberg

PÆDAGOGISK SEKTOR

Karen Munk Andersen
Jytte Christensen
Karen Inger Christensen
Mette Krohn Gade
Tina Malene Hansen
Torben Jensen (indtil 02.09.2014)
Søren Kofoed
Ea Højholt Kristensen
Bente Malmberg
Niels Mortensen
Inge-Lise Pedersen (fra 02.09.2014)
Susanne Hedegaard Presthi
Birgitte Damsgaard Rasmussen
Jonna Rønnest
Jakob Sølvhøj
Tine Thordén**

KOST & SERVICE

Yee Mei Yip Bargejani
Berit Jakobsen
Annette Bredal Jensen
Edel Jepsen
Gina Liisborg
Pia Heidi Nielsen
Viola Marie Ørbæk

TEKNIK & SERVICE

Reiner Burgwald
Jørgen Markussen
Kai Lykke Munk
Marinus Nielsen
Brian Vittrup

LEDERNE

Grethe Guldager Møldrup (fra 19.09.2014)
Lars Henrik Dorf Nielsen
Bo Staal (indtil 19.09.2014)
John Kristensen Søby

* Bestyrelsesmedlem i PenSam Liv

** Suppleant i PenSam Liv

DIREKTION

Helen Kobæk, født 1949

Direktør i PenSam Liv forsikringsaktieselskab, PenSam Forsikring A/S, PenSam Holding A/S, PenSam Bank A/S, Pensionskassen PenSam, PenSam Bolig ApS, PenSam Investering ApS, PenSam Ejendomme ApS, PenSam Erhvervs-ejendomme ApS samt en række ejendomsselskaber i PenSam Gruppen.

Bestyrelses- og organisationsposter

Kapitalforeningen PenSam Invest (formand), Det Danske Selskab for Forsikringsret - AIDA (formand).

Torsten Fels, født 1959

Direktør i PenSam Liv forsikringsaktieselskab, PenSam Forsikring A/S og PenSam Bank A/S.

Charlotte Stokkebye, født 1961

Fratrædt den 29.04.2014.

BESTYRELSE

Per Larsen, født 1965 (formand)

Regionsrådsmedlem i Region Nordjylland. Indtrædt i bestyrelsen 01.06.2014. Valgperioden udløber 18.03.2015.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

Danske Regioners bestyrelse.

Ivan Hansen, født 1951 (næstformand)

Byrådsmedlem.

Indtrædt i bestyrelsen 01.06.2014. Valgperioden udløber 18.03.2015.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

Sorø Forsyningsservice A/S (næstformand), Sorø Spildevand A/S (næstformand), Sorø Vand A/S (næstformand), Sorø Forsyning (næstformand) og AffaldPlus.

Dennis Kristensen, født 1953 (næstformand)

Forbundsformand i FOA - Fag og Arbejde.

Indtrædt i bestyrelsen 29.11.2002. Valgperioden udløber 18.03.2015.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

FOA - Fag og Arbejde's hovedbestyrelse, LO's Daglige Ledelse, LO's hovedbestyrelse, PenSam Bank A/S (formand – fratrædt 08.04.2014), PenSam Forsikring A/S (formand – fratrædt 08.04.2014), PenSam Holding A/S (formand), Pensionskassen PenSam (næstformand).

Ebbe Dalsgaard, født 1952

Portør.

Indtrædt i bestyrelsen 07.04.2014. Valgperioden udløber 18.03.2015.

Martin Kaag, født 1972

Socialfaglig konsulent.

Indtrædt i bestyrelsen 13.10.2014. Valgperioden udløber april 2017.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

PenSam Liv forsikringsaktieselskab (bestyrelses-suppleant – fratrædt 13.10.2014).

Jørgen Klejnstrup, født 1953

Direktør i Bluegarden A/S og Bluegarden Holding A/S.

Indtrædt i bestyrelsen 04.04.2013. Valgperioden udløber 18.03.2015.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

Hotel Koldingfjord (formand), Bluegarden AS, Norge (formand), Bluegarden AB, Sverige (formand).

Niels Henrik Lehde Pedersen, født 1956

Direktør i NLP-Risk Holding IVS og TIP IVS (personligt ejede selskaber).

Indtrædt i bestyrelsen 27.04.2009. Valgperioden udløber 18.03.2015

Mona Striib, født 1961

Forbundsformand i FOA - Fag og Arbejde.

Indtrædt i bestyrelsen 04.11.2004. Valgperioden udløber 18.03.2015.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

FOA - Fag og Arbejde's hovedbestyrelse, Forhandlingsfællesskabets bestyrelse og forhandlingsudvalget, LO's hovedbestyrelse, , PenSam Bank A/S (formand – tiltrådt 08.04.2014), PenSam Forsikring A/S (formand – tiltrådt 08.04.2014) PenSam Bank A/S (næstformand – fratrådt 08.04.2014), PenSam Forsikring A/S (næstformand – fratrådt 08.04.2014) og PenSam Holding A/S.

Birthe Ullbæk Petersen, født 1957

Juridisk konsulent i PenSam.

Udtrådt 04.04.2013. Indtrådt igen 01.10.2013.

Valgperioden udløber april 2017.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

PenSam Holding A/S.

Jan Reinmark, født 1957

Økonomisk konsulent i PenSam.

Indtrådt i bestyrelsen 17.06.1993. Valgperioden udløber april 2017.

Øvrige bestyrelses- og organisationsposter

PenSam Holding A/S.

Merete Refshauge Wind, født 1956

Udviklingschef i PenSam.

Indtrådt i bestyrelsen 27.04.2009. Valgperioden udløber april 2017.

FRATRÅDTE BESTYRELSESLEDERER

Udtrådt af bestyrelsen 01.06.2014

Jens Stenbæk, født 1959

Thomas Gyldal Petersen, født 1975

Udtrådt af bestyrelsen 13.10.2014

Anders Pabian, født 1976

Udtrådt af bestyrelsen 07.04.2014

Erik Fischer Mikkelsen, født 1954

ENGAGEMENTER MV.

Selskabet har ikke haft engagementer med og sikkerhedsstillelser fra bestyrelsesmedlemmer og direktører eller med selskaber, hvori de nævnte personer er direktører eller bestyrelsesmedlemmer.

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har i dag behandlet og godkendt årsrapporten for PenSam Liv forsikringsaktieselskab for regnskabsåret 2014.

Årsregnskabet aflægges i overensstemmelse med Lov om finansiel virksomhed.

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2014 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar til 31. december 2014.

Farum, den 25. februar 2015

DIREKTION

Helen Kobæk

Endvidere er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen indeholder en retvisende redegørelse for udviklingen i selskabets aktiviteter og økonomiske forhold samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som selskabet kan påvirkes af.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Torsten Fels

BESTYRELSE

Per Larsen, formand

Ivan Hansen, næstformand

Dennis Kristensen, næstformand

Ebbe Dalsgaard

Jørgen Klejstrup

Niels Henrik Lehde Pedersen

Mona Striib

Martin Kaag

Birthe Ullbæk Petersen

Jan Reinmark

Merete Refshauge Wind

Intern revisors erklæringer

PÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Vi har revideret årsregnskabet for PenSam Liv forsikringsaktieselskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2014, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter Lov om finansiell virksomhed.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Den udførte revision

Revisionen er udført på grundlag af Finanstilsynets bekendtgørelse om revisionens gennemførelse i finansielle virksomheder mv. samt finansielle koncerner og efter internationale standarder om revision. Dette kræver, at vi planlægger og udfører revisionen med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for, at årsregnskabet ikke indeholder væsentlig fejlinformation. Vores revision har omfattet alle væsentlige og risikofyldte områder, og er udført i henhold til den arbejdsdeling, der er aftalt med ekstern revision.

Revisionen er planlagt og udført således, at vi har vurderet de forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens

udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne. En revision omfatter endvidere vurdering af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, og om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2014 samt af resultatet af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2014 i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

Det er tillige vores opfattelse, at de etablerede forretningsgange og interne kontrolprocedurer, herunder den af ledelsen tilrettelagte risikostyring, der er rettet mod selskabets rapporteringsprocesser og væsentlige forretningsmæssige risici, fungerer tilfredsstillende.

UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Vi har i henhold til Lov om finansiell virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den gennemførte revision af årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

Farum, den 25. februar 2015

Palle Mortensen
Revisionschef

Den uafhængige revisors erklæringer

Til aktionæren i PenSam Liv forsikringsaktieselskab.

PÅTEGNING PÅ ÅRSREGNSKABET

Vi har revideret årsregnskabet for PenSam Liv forsikringsaktieselskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2014, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter. Årsregnskabet udarbejdes efter Lov om finansiell virksomhed.

Ledelsens ansvar for årsregnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser nødvendig for at udarbejde et årsregnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Revisors ansvar og den udførte revision

Vores ansvar er at udtrykke en konklusion om årsregnskabet på grundlag af vores revision. Vi har udført revisionen i overensstemmelse med internationale standarder om revision og yderligere krav ifølge dansk revisorlovgivning. Dette kræver, at vi overholder etiske krav samt planlægger og udfører revisionen for at opnå høj grad af sikkerhed for, om årsregnskabet er uden væsentlig fejlinformation.

En revision omfatter udførelse af revisionshandlinger for at opnå revisionsbevis for beløb og oplysninger i årsregnskabet. De valgte handlinger afhænger af revisors vurdering, herunder vurdering af risici for væsentlig fejlinformation i årsregnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl. Ved risikovurderingen overvejer revisor intern kontrol, der er relevant for virksomhedens udarbejdelse af et årsregnskab, der giver et retvisende billede. Formålet hermed er at udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke at udtrykke en konklusion om effektiviteten af virksomhedens interne kontrol. En revision omfatter endvidere vurdering

af, om ledelsens valg af regnskabspraksis er passende, og om ledelsens regnskabsmæssige skøn er rimelige samt en vurdering af den samlede præsentation af årsregnskabet.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Revisionen har ikke givet anledning til forbehold.

Konklusion

Det er vores opfattelse, at årsregnskabet giver et retvisende billede af selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2014 samt af resultat af selskabets aktiviteter for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2014 i overensstemmelse med Lov om finansiell virksomhed.

UDTALELSE OM LEDELSESBERETNINGEN

Vi har i henhold til Lov om finansiell virksomhed gennemlæst ledelsesberetningen. Vi har ikke foretaget yderligere handlinger i tillæg til den gennemførte revision af årsregnskabet. Det er på denne baggrund vores opfattelse, at oplysningerne i ledelsesberetningen er i overensstemmelse med årsregnskabet.

Hellerup, den 25. februar 2015

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Erik Stener Jørgensen
statsautoriseret revisor

Jesper Edelbo
statsautoriseret revisor

Resultatopgørelse

1. januar - 31. december

I t. kr.

Note	31.12.2014	31.12.2013
2 Bruttopræmier	5.142.297	4.999.928
Afgivne forsikringspræmier	-1.661	-1.744
<i>Præmier for egen regning, i alt</i>	<i>5.140.636</i>	<i>4.998.184</i>
Indtægter fra tilknyttede virksomheder	4.787.254	2.350.650
Indtægter fra associerede virksomheder	3.753	1.594
Indtægter af investeringsejendomme	5.871	5.989
3 Renteindtægter og udbytter mv.	3.048.248	2.255.998
4 Kursreguleringer	445.043	-2.320.979
5 Renteudgifter	-36.500	-50.620
6 Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	-194.082	-183.098
<i>Investeringsafkast, i alt</i>	<i>8.059.587</i>	<i>2.059.534</i>
7 Pensionsafkastskat	-1.239.604	-326.684
<i>Investeringsafkast efter pensionsafkastskat</i>	<i>6.819.983</i>	<i>1.732.850</i>
8 Udbetalte ydelser	-2.487.520	-1.977.753
Modtaget genforsikringsdækning	0	1.331
Ændring i erstatningshensættelser	11.225	-4.880
Udbetalinger fra særlige bonushensættelser	-78.439	-56.227
<i>Forsikringsydelser for egen regning, i alt</i>	<i>-2.554.734</i>	<i>-2.037.529</i>
Ændring i livsforsikringshensættelser	-10.729.125	-2.900.692
Ændring i genforsikringsandel	0	-2.277
<i>Ændring i livsforsikringshensættelser for egen regning, i alt</i>	<i>-10.729.125</i>	<i>-2.902.969</i>
Årets tilskrevne bonus	-98.746	-93.815
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	2.051.818	-1.245.340
Ændring i særlige bonushensættelser	-223.533	-253.866
<i>Bonus, i alt</i>	<i>1.729.539</i>	<i>-1.593.021</i>
Erhvervelsesomkostninger	-356	-675
9 Administrationsomkostninger	-269.975	-281.603
<i>Forsikringsmæssige driftsomkostninger for egen regning, i alt</i>	<i>-270.331</i>	<i>-282.278</i>
Overført investeringsafkast	-136.908	-51.971
Forsikringsteknisk resultat	-940	-136.734
Egenkapitalens investeringsafkast	136.908	51.971
Resultat før skat	135.968	-84.763
10 Skat	-50.436	729
Årets resultat	85.532	-84.034
Disponeret		
Foreslået udbytte	1.950	2.955
Overført resultat	83.582	-86.989
Disponeret, i alt	85.532	-84.034
Totalindkomstopgørelse		
Årets resultat	85.532	-84.034
Anden totalindkomst	0	0
Årets totalindkomst	85.532	-84.034
1 Anvendt regnskabspraksis		
11 Fordeling af realiseret resultat		

Balance pr. 31. december

Aktiver

I t. kr.

Note	31.12.2014	31.12.2013
12 <i>Immaterielle aktiver, i alt</i>	375.345	361.747
13 <i>Materielle aktiver, i alt</i>	14.057	14.633
14 <i>Investerings ejendomme</i>	146.996	146.834
15 Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	31.952.962	22.856.931
Kapitalandele i associerede virksomheder	317.815	201.172
<i>Investeringer i tilknyttede og associerede virksomheder, i alt</i>	32.270.777	23.058.103
16 Kapitalandele	12.013.689	10.609.192
Investeringsforeningsandele	539.571	514.684
Obligationer	41.039.804	42.165.294
Pantesikrede udlån	1.059.563	410.765
Andre udlån	578.847	522.096
17 Afledte finansielle instrumenter	7.155.816	4.437.956
<i>Andre finansielle investeringsaktiver, i alt</i>	62.387.290	58.659.987
<i>Investeringsaktiver, i alt</i>	94.805.063	81.864.924
Andre tilgodehavender	3.868	3.512
<i>Tilgodehavender, i alt</i>	3.868	3.512
Aktuelle skatteaktiver	53.520	0
Likvide beholdninger	989.069	642.806
<i>Andre aktiver, i alt</i>	1.042.589	642.806
Tilgodehavende renter samt optjent leje	577.219	503.082
Andre periodeafgrænsningsposter	104.392	97.629
<i>Periodeafgrænsningsposter, i alt</i>	681.611	600.711
<i>Aktiver, i alt</i>	96.922.533	83.488.333

Balance pr. 31. december

Passiver

I t. kr.

Note	31.12.2014	31.12.2013
Aktiekapital	125.000	125.000
Overkurs ved emission	1.162	1.162
Overført overskud	1.683.703	1.600.121
Foreslået udbytte	1.950	2.855
Egenkapital, i alt	1.811.815	1.729.138
Garanterede ydelser	12.679.747	4.645.958
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	29.008.365	30.473.698
18 Bonuspotentiale på fripolicydelser	32.889.967	28.630.552
19 Livsforsikringshensættelser, i alt	74.578.079	63.750.208
20 Erstatningshensættelser	77.934	89.159
21 Kollektivt bonuspotentiale	3.679.362	5.731.631
22 Særlige bonushensættelser	2.620.432	2.396.900
Hensættelser til forsikrings- og investeringskontrakter, i alt	80.955.807	71.967.898
23 Udskudte skatteforpligtelser	77.358	56.488
24 Andre hensættelser	9.433	8.627
Hensatte forpligtelser, i alt	86.791	65.115
Gæld til tilknyttede virksomheder	100.518	91.656
Skyldig pensionsafkastskat	1.072.074	316.515
Aktuelle skatteforpligtelser	0	11.452
25 Anden gæld	12.887.520	9.303.651
Gæld, i alt	14.060.112	9.723.274
Periodeafgrænsningsposter	8.008	2.908
Passiver, i alt	96.922.533	83.488.333
26 Basiskapital		
27 Aktiekapital		
28 Sikkerhedsstillelser, eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser		
29 Nærtstående parter		
30 Femårsoversigt		
31 Risikoplysninger		
32 Afkast til regnskabsmæssig værdi		
33 Tilknyttede og associerede virksomheder		
34 Aktiebeholdning procentvis fordelt på brancher og regioner		
35 Følsomhedsoplysninger		

Egenkapitalopgørelse

I t. kr.

	Aktiekapital	Overkurs ved emission	Overført resultat	Foreslået udbytte for regnskabs- året	Egenkapital i alt
Saldo 1. januar 2014	125.000	1.162	1.600.121	2.855	1.729.138
Foreslået udbytte	-	-	-1.950	1.950	-
Årets resultat	-	-	85.532	-	85.532
Anden totalindkomst	-	-	-	-	-
Årets totalindkomst	-	-	83.582	1.950	85.532
Udbetalt udbytte	-	-	-	-2.855	-2.855
Saldo 31. december 2014	125.000	1.162	1.683.703	1.950	1.811.815
Saldo 1. januar 2013	125.000	1.162	1.687.010	2.955	1.816.127
Foreslået udbytte	-	-	-2.855	2.855	0
Årets resultat	-	-	-84.034	-	-84.034
Anden totalindkomst	-	-	-	-	-
Årets totalindkomst	-	-	-86.889	2.855	-84.034
Udbetalt udbytte	-	-	-	-2.955	-2.955
Saldo 31. december 2013	125.000	1.162	1.600.121	2.855	1.729.138

NOTE 1

ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Årsrapporten for PenSam Liv er aflagt i overensstemmelse med reglerne i Lov om finansiel virksomhed og Finanstilsynets bekendtgørelse om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser.

Anvendt regnskabspraksis er uændret i forhold til årsrapporten for 2013.

Årsrapporten præsenteres i danske kroner. Beløb i resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter er oplyst i t. kr.

GENERELT OM INDREGNING OG MÅLING

Aktiver indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde selskabet, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå selskabet, og forpligtelsens værdi kan måles pålideligt.

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes, herunder indregnes værdireguleringer af finansielle aktiver og forpligtelser, der måles til dagsværdi eller amortiseret kostpris. I resultatopgørelsen indregnes ligeledes alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening.

REGNSKABSMÆSSIGE SKØN

Ved udarbejdelse af årsregnskabet har ledelsen foretaget en række skøn og vurderinger. Ledelsens skøn og vurderinger vedrørende fremtidige begivenheder har indvirkning på indregning og måling af visse aktiver og forpligtelser og dermed resultatet i året og i de kommende år.

De regnskabsposter, hvor værdiansættelsen er baseret på ledelsens skøn, vedrører dagsværdi af finansielle instrumenter samt forpligtelser vedrørende forsikringskontrakter.

Dagsværdi af finansielle instrumenter

Hovedparten af selskabets investeringsaktiver er placeret i børsnoterede værdipapirer. Selskabet har dog investeret i alt 19,9% af investeringsporteføljen i alternative investeringer, herunder unoterede og illikvide aktiver. Endvidere har selskabet investeret i finansielle instrumenter til investerings- samt afdækningsmæssige formål.

For unoterede og illikvide aktiver samt finansielle instrumenter, hvor værdiansættelsen i mindre omfang bygger på observerbare markedsdata, er værdiansættelsen påvirket af skøn. Der henvises til afsnittene 'Kapitalandele', 'Investeringsforeningsandele' samt 'Afdelte finansielle instrumenter' for en uddybende beskrivelse heraf.

Forpligtelser vedrørende forsikringskontrakter

Vurderingen af kundebestandens levetid, død og invaliditet har en væsentlig indflydelse på opgørelsen af de forsikringsmæssige hensættelser, og derfor foretages der regelmæssigt en vurdering af bedste skøn for de nævnte parametre.

Den anvendte metode for vurdering af bedste skøn for levetid og død skelner mellem levetid for raske og invalide, idet der i PenSam er observeret stor forskel i levetid imellem raske og invalide.

Til vurdering af den observerede dødelighed anvendes PenSam Liv's bestand som grundlag for raske. Vurdering af den observerede dødelighed for invalide er baseret på PenSam gruppens bestand, da dette bidrager til en mere sikker estimation. Det er endvidere vurderingen, at en metode der skelner mellem raske og invalide, er udtryk for bedste skøn på det foreliggende grundlag.

Det er ledelsens vurdering, at de anvendte skøn er forsvarlige og et udtryk for bedste skøn for regnskabsposternes dagsværdier.

ÆNDRING AF REGNSKABSMÆSSIGE SKØN

Der er ikke ændret i metoder for måling af regnskabsposter, hvor værdiansættelsen er baseret på ledelsens skøn og vurderinger.

Der er i regnskabsåret 2014 foretaget opdatering af skøn for invaliditet og dødelighed ved opgørelse af de forsikringsmæssige hensættelser. Opdateringen har medført en samlet forøgelse/reduktion af hensættelserne.

KONTRIBUTION

Fordelingen af det realiserede resultat foretages i overensstemmelse med selskabets anmeldelse til Finanstilsynet.

Anmeldelsen indebærer en beregning og fordeling af hver kontributionsgruppes realiserede resultat, hvor der gives risikoforrentning til basiskapitalen, hvis den faktiske buffer (kollektivt bonuspotentiale og for rentegrupperne med tillæg af bonuspotentiale på fripolicydelser) er mindre end den tilstræbte størrelse, som er anmeldt. Risikoforrentning er 6% (årlig forrentning) af forskellen mellem den faktiske og den tilstræbte størrelse. Risikoforrentningen skal kunne indeholdes i et positivt realiseret resultat for kontributionsgruppen, og gives ydermere kun forudsat, at bufferen er tilstrækkelig. I modsat fald føres risikoforrentningen på skyggekonto. Risikoforrentning og bevægelser på eventuelle skyggekonti fordeles proportionalt mellem egenkapital og særlige bonushensættelser.

I PenSam Liv er kontributionsgrupperne opdelt på tre rentegrupper, ni risikogrupper og tre omkostningsgrupper.

TRANSAKTIONER MED NÆRTSTÅENDE PARTER

Ved transaktioner mellem selskaber i PenSam koncernen og Pensionskassen PenSam sker afregning i overensstemmelse med indgåede aftaler på markedsvilkår eller på omkostningsdækkende vilkår.

OMREGNING AF FREMMED VALUTA

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter transaktionsdagens kurs. Investeringer, tilgodehavender og gæld i fremmed valuta omregnes til danske kroner efter balancedagens kurs. Realiserede og urealiserede valutakursavancer og -tab medtages i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'.

RESULTATOPGØRELSE

Bruttopræmier

Bruttopræmier omfatter løbende præmier og kapitalindskud (engangsindskud) og medtages i resultatopgørelsen på forfaldstidspunktet. Genforsikringsandelen af præmierne fradrages.

Indtægter fra tilknyttede og associerede virksomheder

Indeholder selskabets andel af de tilknyttede og associerede virksomheders driftsresultat og værdiregulering.

Indtægter af investeringsejendomme

Omfatter overskud eller underskud ved drift af selskabets investeringsejendomme. Beløbet opgøres efter fradrag af udgifter til ejendomsadministration. Regulering af investeringsejendommens værdi er indeholdt i posten 'Kursreguleringer'.

Renteindtægter og udbytter mv.

Indeholder årets renter af værdipapirer og udlån, rentebetalinger vedrørende afledte finansielle instrumenter samt udbytte af kapitalandele med fradrag af udenlandsk udbytteskat.

Kursreguleringer

Omfatter årets værdiregulering af kapitalandele, investeringsforeningsandele, obligationer og investeringsejendomme samt realiserede gevinster og tab ved salg af kapitalandele, investeringsforeningsandele, obligationer og investeringsejendomme. Endvidere indgår valutakursregulering samt realiserede og urealiserede gevinster og tab vedrørende afledte finansielle instrumenter.

Renteudgifter

Indeholder renter på lån og øvrig gæld.

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed

Indeholder handelsomkostninger i forbindelse med værdipapirhandler, depotgebyrer samt omkostninger til forvaltning af investeringsaktiver.

Pensionsafkastskat

Pensionsafkastskatten beregnes med en sats på 15,3%.

Pensionsafkastskat resultatføres med det beløb, der beregnes af regnskabsårets opgjorte beskatningsgrundlag samt eventuelle reguleringer fra tidligere år.

Forsikringsydelser for egen regning

Forsikringsydelser for egen regning omfatter årets udbetalte ydelser reguleret for årets ændring i erstatningshensættelser og efter fradrag af genforsikringens andel. Fremrykket afgift af selskabets alderssummer som følge af skattereformen er indregnet i regnskabsposten med 837,5 mio. kr.

Ændring i livsforsikringshensættelser

Omfatter årets ændring i livsforsikringshensættelser brutto med fradrag af genforsikringens andel.

Bonus

Omfatter årets tilskrevne bonus samt ændring i kollektivt bonuspotentiale og særlige bonus-hensættelser. Fremrykket afgift af de ufordelte midler som følge af skattereformen er indregnet i ændring af kollektivt bonuspotentiale med 152,1 mio. kr.

Forsikringsmæssige driftsomkostninger

Selskabet varetager den daglige administration af selskaberne i PenSam gruppen. Omkostningerne til de respektive selskaber og pensionskasse reguleres i resultatopgørelsen under denne post.

Administrationsomkostninger omfatter alle periodiserede omkostninger vedrørende forsikringsdriften.

Posten omfatter ligeledes omkostninger, som direkte er udgiftsført i PenSam Liv.

PenSam Liv er en del af PenSam koncernen. Revisionshonorar er oplyst på koncernniveau i PenSam Holding's årsrapport.

Overført investeringsafkast

Overført investeringsafkast repræsenterer den del af det samlede investeringsafkast, der vedrører egenkapitalen. For den del af virksomheden, som er omfattet af kontributionsbekendtgørelsen, overføres den andel, som kan henføres til egenkapitalen på grundlag af fordelingen af det realiserede resultat. For gruppeordningerne foretages en forholds-mæssig fordeling af afkastet på grundlag af egenkapitalens og forsikringshensættelsernes størrelse primo og ultimo året.

Skat

Skat af årets resultat, der består af årets aktuelle skat, forskydning i udskudt skat samt eventuelle reguleringer vedrørende tidligere år, indregnes i resultatopgørelsen. Betalbar skat og udskudt skat

indregnes under gældsforpligtelser eller aktuelle skatteaktiver.

Moderselskabet PenSam Holding fungerer som skattemæssigt administrationsselskab. Den samlede skat af PenSam koncernens selskabers skattepligtige indkomster betales af PenSam Holding. Skatteeffekten af sambeskatningen i koncernen fordeles til de enkelte selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster. De sambeskatte selskaber indgår i acontoskatteordningen.

Anden totalindkomst

PenSam Liv har valgt at præsentere totalindkomsten som en samlet opgørelse i forlængelse af resultatopgørelsen. Selskabet har på nuværende tidspunkt ingen poster, som indregnes under anden totalindkomst.

BALANCEN

Immaterielle aktiver

Immaterielle aktiver vedrører primært systemudvikling til brug for administration af pensions- og forsikringsydelser. Aktiverne måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen inkluderer afholdte omkostninger relateret til udviklingsaktiviteten samt interne lønninger og øvrige omkostninger der er direkte henførbare til udvikling.

Afskrivning foretages lineært over aktivernes forventede brugstid, der sædvanligvis er fra 3 - 10 år.

Udviklingsprojekter indregnes som immaterielle aktiver, når de er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad og udviklingsmulighed i selskabet kan påvises, og hvor det er hensigten at anvende projektet. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes i resultatopgørelsen, efterhånden som omkostningerne afholdes.

Materielle aktiver

Materielle aktiver består primært af driftsmidler. Driftsmidler indregnes i balancen til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Kostprisen omfatter anskaffelsessummen samt øvrige omkostninger tilknyttet anskaffelsen. Afskrivninger beregnes på grundlag af aktivets restværdi fratrasket akkumulerede nedskrivninger. Afskrivninger på driftsmidler foretages lineært over den forventede økonomiske levetid, som er fastsat til 3 - 10 år.

Investeringsejendomme

Investeringsejendomme måles til dagsværdi efter en cash flow model. Investeringsejendomme omfatter primært bolig- og erhvervsejendomme. Dagsværdien opgøres med udgangspunkt i en systematisk vurdering af ejendommene baseret på deres forventede afkast over en 10-årig periode og terminalværdi.

Terminalværdien er forventningen til ejendommens fremtidige kontante driftsafkast i et normalt år efter en 10-årig periode. Dagsværdien er opgjort ved at tilbagediskontere det forventede afkast samt, at fastsætte afkastkrav der blandt andet afhænger af ejendommens art, beliggenhed og det aktuelle renteniveau.

Ejendomme ejet af ejendomsanpartsselskaber indgår i posten 'Kapitalandele i tilknyttede virksomheder'.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder indregnes og måles til andel af virksomhedens regnskabsmæssige indre værdi. Virksomhedens indre værdi opgøres efter den regnskabsaflæggende virksomheds egen regnskabspraksis efter senest modtagne regnskab.

Kapitalandele

Kapitalandele indregnes som hovedregel i balancen til dagsværdi og indregnes på afregningsdagen.

Kapitalandele, der handles på et aktivt marked, værdiansættes på baggrund af lukkekursen på balancedagen.

For kapitalandele, hvor der ikke forefindes et aktivt marked og dermed ikke en observerbar pålidelig dagsværdi, foretages værdiansættelsen med udgangspunkt i almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder. Dette omfatter f.eks. "discounted cash flow metoden", sammenlignelige handler og multipler. De anvendte metode varierer afhængig af de konkrete foretagne investeringer.

Værdiansættelsen af kapitalandele, som ikke handles aktivt, er baseret på regnskabsmæssige skøn, og værdien kan ikke fastsættes entydigt. Værdiansættelserne er derfor i visse tilfælde efterprøvet og vurderet ved hjælp af følsomhedsanalyser af væsentlige forudsætninger i de anvendte værdiansættelsesmodeller.

Investeringsforeningsandele

Noterede investeringsforeningsandele måles til dagsværdi. Unoterede investeringsforeningsandele måles til den af udbyder beregnede kurs, der bygger på de underliggende værdipapirers dagsværdi. Andele i Kapitalforeningen PenSam Invest indgår som tilknyttet virksomhed.

Obligationer, pantsikrede udlån og andre udlån

Obligationer, pantsikrede udlån og andre udlån måles til dagsværdi. Dagsværdien af udtrukne børsnoterede obligationer måles til nutidsværdien af udtrækningsbeløbet.

Afledte finansielle instrumenter

Børnnoterede og unoterede afledte finansielle instrumenter måles til dagsværdi, og reguleringer indregnes løbende i resultatopgørelsen under 'Kursreguleringer'. Positive dagsværdier indregnes i balancen under 'Afledte finansielle instrumenter', og negative dagsværdier indregnes i balancen under 'Anden gæld'.

For afledte finansielle instrumenter, der ikke er børnnoterede, anvendes til værdiansættelsen almindeligt anerkendte værdiansættelsesmetoder. De valgte metoder tilpasses de enkelte afledte finansielle instrumenter.

Værdiansættelsen af de afledte finansielle instrumenter er baseret på regnskabsmæssige skøn, og værdien kan derfor ikke fastsættes entydigt. Der foretages derfor analyser af værdiansættelserne i forhold til eksterne modparter og i forhold til priser fastsat af en uafhængig finansiell institution, for at vurdere og efterprøve de af selskabet fastsatte værdier.

Alle finansielle instrumenter indregnes på afregningsdagen.

Tilgodehavender

Tilgodehavender måles til dagsværdi, hvilket normalt svarer til nominel værdi med fradrag af eventuel nedskrivning til forventede tab.

Aktuelle skatteaktiver/forpligtelser

Aktuelle skatteaktiver/forpligtelser består af forskellen mellem acontobetalt skat og betalbar skat.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger indregnes og måles i balancen til nominel værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Under periodeafgrænsningsposter indregnes betalinger vedrørende indtægter/udgifter i de efterfølgende år. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Udbytte

Udbytte, der forventes udbetalt for året, vises som en særskilt post under egenkapitalen. Foreslået udbytte indregnes som en forpligtigelse på tidspunktet for vedtagelsen på generalforsamlingen.

Livsforsikringshensættelser

Hensættelser opgøres på basis af det til Finanstilsynet anmeldte tekniske grundlag for beregning af livsforsikringshensættelser. Livsforsikringshensættelserne opdeles i 'Garanterede ydelser', 'Bonuspotentiale på fremtidige præmier' og 'Bonuspotentiale på fripolicydelser' for såvel garanterede som ikke-garanterede ydelser.

Nutidsværdierne opgøres ved diskontering med de af Finanstilsynets offentliggjorte diskonterings-satser, beregnet på baggrund af bilag 8 i regnskabsbekendtgørelsen. Forudsætninger vedrørende dødelighed og invaliditet er fastlagt på baggrund af erfaringer fra bestanden i PenSam. Forudsætninger vedrørende de fremtidige administrationsomkostninger er baseret på erfaringer i PenSam vedrørende omkostninger pr. forsikret.

I pensionskonceptet Tradition har kunder der er ikke-pensioneredydelser der ikke er garanterede. Der er således tale om ydelser til markedsrente, men som opererer i et gennemsnitsrentemiljø. Regnskabsbekendtgørelsens regler medfører at disse forsikringsaftaler i årsrapporten behandles som om der er en ydelsesgaranti. Bestanden indgår i regnskabet, ikke som en del af de garanterede ydelser, men som bonuspotentiale på fripolicydelser.

Garanterede ydelser

Garanterede ydelser opgøres som nutidsværdien af de fremtidige forsikringsydelser med tillæg af nutidsværdien af de fremtidige administrationsudgifter og med fradrag af nutidsværdien af de aftalte fremtidige præmier. Nutidsværdierne opgøres efter markedsforudsætningerne. Hertil lægges et risikotillæg, et eventuelt tillæg for garanterede tilbagekøbsværdier og tillæg til dækning af fremtidige ydelser foranlediget af indtrufne forsikringsbegivenheder. Risikotillægget er opgjort som forskellen mellem hensættelserne beregnet ved diskontering af de fremtidige ydelser og præmier med de af Finanstilsynets offentliggjorte diskonterings-satser, og hensættelserne er beregnet, hvor disse satser er reduceret med 5%. Garanterede ydelser er opgjort uden hensyntagen til omskrivning af kontrakterne til fripolicy og tilbagekøb, og for PMF-bestanden er risikotillægget indregnet ved justering af de i markedsværdigrundlaget angivne risikointensiteter, idet dødeligheden nedsættes med 5% og invalidehyppigheden forøges med 5%.

Bonuspotentiale på fremtidige præmier

Bonuspotentialet på fremtidige præmier defineres som markedsværdien af forpligtelser til at yde bonus vedrørende aftalte fremtidige præmier. Da der er tale om markedsværdien, vil størrelsen ændre sig ved ændrede markedsforhold.

Bonuspotentiale på fripolicydelser

Bonuspotentialet på fripolicydelser defineres som markedsværdien af forpligtelser til at yde bonus vedrørende de allerede indbetalte præmier mv., og størrelsen vil ændre sig ved ændrede markedsforhold. Bonuspotentialet på fripolicydelser kan i et vist omfang anvendes til at dække tab.

Bonuspotentiale på fripolicydelser indeholder midler, der hidrører fra ikke-garanterede ydelser.

Erstatningshensættelser

Erstatningshensættelser indeholder ubetalte, forfaldne forsikringsydelse inklusive et skøn over forsikringsydelse for endnu ikke anmeldte forsikringsbegivenheder, der ville være forfaldne i regnskabsåret, hvis sagen havde været anmeldt og færdigbehandlet. Skønnet over endnu ikke anmeldte skader er baseret på det konstaterede mønster i efteranmeldelser. Erstatningshensættelserne er ikke diskonteret.

Kollektivt bonuspotentiale

Under kollektivt bonuspotentiale opføres den akkumulerede del af det realiserede resultat, der endnu ikke er fordelt til de enkelte policer i form af bonus.

I tilfælde af, at kollektivt bonuspotentiale er opbrugt, dækkes kundernes andel af et negativt realiseret resultat via bonuspotentiale på fripolicydelser. Den andel, der dækkes via bonuspotentiale på fripolicydelser, udlignes inden der igen spares op til kollektivt bonuspotentiale.

Særlige bonushensættelser

Særlige bonushensættelser indeholder andele af overskud, der tilfalder forsikringsbestanden, og som medregnes i selskabets basiskapital på samme vilkår som egenkapitalen. De særlige bonushensættelser modtager samme forrentning som egenkapitalen og kan dække tab på lige fod med egenkapitalen. Særlige bonushensættelser udbetales til forsikringstagerne som ekstra bonusbeløb, når forsikringerne er under udbetaling, eller når der sker genkøb.

Udskudte skatteaktiver/forpligtelser

Udskudt skat opgøres ud fra gældsmetoden på alle midlertidige forskelle mellem regnskabs- og skattemæssige værdier på aktiver og forpligtelser. Udskudt skat indregnes i balancen under posterne 'Udskudte skatteaktiver' og 'Udskudte skatteforpligtelser' på grundlag af gældende skattesatser.

Skatteaktiver vedrørende uudnyttede underskud og skattefradrag indeholdes alene i udskudt skat, hvis det er sandsynligt, at sådanne underskud og skattefradrag kan udnyttes. Skyldig skat indgår i regnskabsposten 'Skatteforpligtelser'.

Tilgodehavende skat indgår i regnskabsposten 'Aktuelle skatteaktiver'.

Øvrige forpligtelser

Øvrige forpligtelser, som omfatter gæld til kreditinstitutter, gæld til tilknyttede og associerede selskaber og anden gæld, måles til dagsværdi, der i al væsentlighed svarer til nominel værdi.

Skyldig pensionsafkastskat

Skyldig pensionsafkastskat indregnes i balancen med det beløb, som beregnes på grundlag af årets forventede PAL-skattepligtige indkomst.

Aktuelle skatteaktiver/forpligtelser

Aktuelle skatteaktiver og -forpligtelser indregnes i balancen med det beløb, som beregnes på grundlag af årets forventede skattepligtige indkomst.

Nøgletal

Selskabets nøgletal udarbejdes efter reglerne i bekendtgørelsen om finansielle rapporter for forsikringsselskaber og tværgående pensionskasser. Afkastnøgletallene er beregnet som sammenvægtede afkast.

Noter

I t. kr.

NOTE 2

Bruttopræmier	31.12.2014	31.12.2013
Løbende præmier	4.967.679	4.910.175
Engangspræmier	174.618	89.753
<i>I alt</i>	<i>5.142.297</i>	<i>4.999.928</i>
Alle præmier vedrører direkte forsikringer, der er tegnet som:		
Led i et ansættelsesforhold	4.869.294	4.681.887
Gruffeforsikringer	273.003	318.041
Forsikringer med bonusordning	5.142.297	4.999.928
Præmier fordeler sig på:		
Danmark	5.122.740	4.981.729
Andre EU-lande	19.182	17.982
Øvrige lande	375	217
	5.142.297	4.999.928
Antal forsikrede, der er dækket af forsikringer, der er tegnet som:		
	Antal	Antal
Led i et ansættelsesforhold	426.959	413.036
Gruffeforsikringer	419.900	427.851

NOTE 3

Renteindtægter og udbytter mv.	31.12.2014	31.12.2013
Renter af obligationer	1.133.443	1.075.095
Renter af pantesikrede udlån	377	417
Renter af gældsbreve	1.184	0
Udbytte, kapitalandele og investeringsforeningsandele	1.812.033	1.080.491
Tilknyttede virksomheder	891	125
Øvrige finansielle investeringsaktiver	98.923	89.978
Kreditinstitutter m.m.	1.397	154
Andre renteindtægter	0	9.738
<i>I alt</i>	<i>3.048.248</i>	<i>2.255.998</i>

NOTE 4

Kursreguleringer	31.12.2014	31.12.2013
Investeringsejendomme	-10.338	8.226
Kapitalandele	-397.438	-272.766
Investeringsforeningsandele	25.408	-63.860
Obligationer	1.711.757	-1.061.466
Pantesikrede udlån	-63	-371
Afledte finansielle instrumenter	1.327.930	-1.329.803
Valutakursreguleringer	-2.217.249	395.127
Andre udlån	5.036	3.934
<i>I alt</i>	445.043	-2.320.979

NOTE 5

Renteudgifter	31.12.2014	31.12.2013
Tilknyttede virksomheder	-26	-77
Øvrige finansielle investeringsaktiver	-16.493	-44.035
Andre renter	-19.981	-6.508
<i>I alt</i>	-36.500	-50.620

NOTE 6

Administrationsomkostninger i forbindelse med investeringsvirksomhed	31.12.2014	31.12.2013
Handelsomkostninger, obligationer	-85	0
Depotafgift	-3.275	-3.284
Formueforvaltning, fordelte fællesomkostninger	-188.654	-176.454
Anden formueadministration	-2.068	-3.360
<i>I alt</i>	-194.082	-183.098

NOTE 7

Pensionsafkastskat	31.12.2014	31.12.2013
Beregnet betaling for året	-1.208.528	-325.424
Regulering vedrørende tidligere år	-30.846	-611
Overført fra andet selskab	310	138
Overført til andet selskab	-540	-787
<i>I alt</i>	-1.239.604	-326.684

NOTE 8

Udbetalte ydelser	31.12.2014	31.12.2013
Forsikringssummer ved død	-218.594	-212.769
Forsikringssummer ved invaliditet	-46.355	-79.878
Forsikringssummer ved udløb	-132.152	-165.090
Pensions- og renteydelser	-863.666	-786.655
Overførsler og genkøb	-379.820	-725.351
Afgiftsberigtigelse af alderssum	-837.500	0
Kontant bonus	0	-14
Regulering af fond for midlertidig økonomisk bistand	-906	-1.497
Skadeforebyggende omkostninger	-8.527	-6.499
<i>I alt</i>	<i>-2.487.520</i>	<i>-1.977.753</i>

NOTE 9

Administrationsomkostninger	31.12.2014	31.12.2013
Samlede omkostninger til administration af PenSam gruppen	-642.664	-638.840
Refusion fra tilknyttede virksomheder	178.672	175.060
Overført til udbetalte ydelser	5.005	5.048
<i>I alt</i>	<i>-458.987</i>	<i>-458.732</i>
 i forbindelse med investeringsvirksomhed	 -188.656	 -176.454
Administrationsomkostninger vedrørende livsforsikring	-269.975	-281.603
Erhvervelsesomkostninger	-356	-675
Fordelte omkostninger, i alt	-458.987	-458.732
 Personaleomkostninger:		
Løn	-195.760	-197.346
Pensionsbidrag	-33.337	-34.050
Udgifter til social sikring og lønsum	-31.618	-28.314
	-260.715	-259.710
 Gennemsnitlige antal heltidsbeskæftigede	 296	 311
Antal i bestyrelsen	11	11
Antal i direktionen	2	3
Antal væsentlige risikotagere	3	4

NOTE 9 (FORTSAT)

Administrationsomkostninger	31.12.2014	31.12.2013
Vederlag til bestyrelse, direktion og væsentlige risikotagere:		
Bestyrelse:		
Bestyrelsesformand Per Larsen (Indtrådt pr. 01.06.2014)	-70	0
Næstformand Ivan Hansen (Indtrådt pr. 01.06.2014)	-58	0
Næstformand Dennis Kristensen*	-80	-80
Ebbe Dalsgaard (Indtrådt pr. 07.04.2014)	-59	0
Jørgen Klejnstrup (Indtrådt pr. 04.04.2013)	-80	-59
Niels Henrik Lehde Pedersen	-80	-80
Mona Striib*	-57	-80
Martin Kaag (Indtrådt pr. 13.10.2014)	-17	0
Birthe Ullbæk Petersen	-80	-41
Jan Reinmark	-80	-80
Merete Refshauge Wind	-80	-80
Christian Bøhlke (Udtrådt pr. 30.09.2013)	0	-39
Benthe Gyldenskjold (Udtrådt pr. 10.01.2013)	0	-2
Erik Fischer Mikkelsen (Udtrådt 07.04.2014)	-22	-80
Anders Pabian (Udtrådt pr. 13.10.2014)	-63	-80
Thomas Gyldal Petersen (Udtrådt pr. 01.06.2014)	-42	-100
Jens Stenbæk (Udtrådt pr. 01.06.2014)	-50	-120
Brian Vittrup (Udtrådt pr. 10.01.2013)	0	-2
Honorar i alt	-918	-924

*Bestyrelsesmedlemmets honorar afgives til FOA.

Bestyrelsen aflønnes udelukkende med et fast honorar. Udover det oplyste honorar ydes et fast honorar til medlemmer af revisionsudvalget, som udgør 60 t. kr. for formanden og 40 t. kr. for øvrige medlemmer årligt.

Som medlem af bestyrelsen i andre selskaber i PenSam koncernen har følgende bestyrelsesmedlemmer modtaget et samlet honorar fra selskaberne: Dennis Kristensen 211 t. kr. (2013: 281 t. kr.), Mona Striib 214 t. kr. (2013: 161 t. kr.), Christian Bøhlke 0 t. kr. (2013: 31 t. kr.), Jan Reinmark 64 t. kr. (2013: 64 t. kr.) og Birthe Ullbæk Petersen 64 t. kr. (2013: 16 t. kr.)

Direktion

Helen Kobæk		
Kontraktligt vederlag	-2.844	-2.847
Kontant bonus	0	0
Vederlag i alt	-2.844	-2.847
Torsten Fels		
Kontraktligt vederlag	-2.805	-2.666
Kontant bonus	0	0
Vederlag i alt	-2.805	-2.666
Charlotte Stokkebye (fratrådt pr. 29.04.2014)		
Kontraktligt vederlag	-948	-2.889
Kontant bonus	0	0
Vederlag i alt	-948	-2.889

NOTE 9 (FORTSAT)

Administrationsomkostninger	31.12.2014	31.12.2013
------------------------------------	-------------------	-------------------

Charlotte Stokkebye er fratrådt som direktør pr. 29. april 2014. I forbindelse med fratrædelsen er der udbetalt 4,6 mio. kr. i fratrædelsesgodtgørelse samt løn i opsigelsesperioden.

Øvrige ansatte, hvis aktiviteter har væsentlig indflydelse på virksomhedens risikoprofil

Kontraktligt vederlag	-5.048	-5.440
Pension	-711	-794
Kontant bonus	0	-100
I alt	-5.759	-6.334

I 2014 har væsentlige risikotagere ikke optjent kontant bonus (engangsvederlag). I 2014 blev der udbetalt 100 t. kr. vedrørende 2013.

Direktion og væsentlige risikotagere aflønnes af PenSam Liv og omkostningen fordeles til de øvrige selskaber i PenSam koncernen på omkostningsdækkende basis. Selskabets lønomkostninger til direktionen udgør en andel af ovenstående.

NOTE 10

Skat	31.12.2014	31.12.2013
-------------	-------------------	-------------------

Årets aktuelle skat	-17.646	0
Ændring i udskudt skat	-20.870	25.037
Regulering vedrørende tidligere år	-11.919	-24.308
I alt	-50.435	729

Årets skatteomkostning afstemmes således:

Årets resultat før skat	135.968	-84.762
Skat heraf	-33.312	21.190
Regulering af værdier	-5.204	3.847
Regulering vedrørende tidligere år	-11.919	-24.308
I alt	-50.435	729

NOTE 11

Fordeling af det realiserede resultat	31.12.2014	31.12.2013
Selskabet har anmeldt en risikoforrentningsregel, hvor der for hver kontributionsgruppe er fastsat og anmeldt en tilstræbt buffer. Den positive del af den tilstræbte buffer minus den faktiske buffer (for hver kontributionsgruppe) forrentes med 6% i risikoforrentning til basiskapitalen. Risikoforrentningen fordeles forholdsmæssigt mellem egenkapitalen og de særlige bonushensættelser.		
Realiseret resultat, jf. kontributionsbekendtgørelsen	2.246.522	4.504.464
Fordelt til:		
Kollektivt bonuspotentiale	1.922.941	4.391.884
Særlige bonushensættelser	186.673	60.609
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>2.109.614</i>	<i>4.452.493</i>
Egenkapitalen	136.908	51.971
<i>Fordelt, i alt</i>	<i>2.246.522</i>	<i>4.504.464</i>
Fordeling af det realiserede resultat på kontributionsgrupper:		
Rentegruppe Fleksion		
Kollektivt bonuspotentiale	2.079.312	1.365.564
Særlige bonushensættelser	73.079	18.845
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>2.152.391</i>	<i>1.384.409</i>
Rentegruppe Tradition		
Kollektivt bonuspotentiale	-1.811.359	1.685.967
Særlige bonushensættelser	60.892	31.057
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>-1.750.467</i>	<i>1.717.024</i>
Rentegruppe PMF		
Kollektivt bonuspotentiale	267.273	0
Særlige bonushensættelser	52.702	10.707
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>319.975</i>	<i>10.707</i>
Risikogrupper		
Kollektivt bonuspotentiale	1.298.574	1.266.472
Særlige bonushensættelser	0	0
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>1.298.574</i>	<i>1.266.472</i>
Omkostningsgrupper		
Kollektivt bonuspotentiale	89.141	73.881
Særlige bonushensættelser	0	0
<i>I alt til de forsikrede</i>	<i>89.141</i>	<i>73.881</i>
Risikoforrentningen er opdelt på følgende grupper		
Risikoforrentning, rente	-23.806	-8.764
Risikoforrentning, risiko	-264	0
Risikoforrentning, omkostninger	5.707	-779

NOTE 11 (FORTSAT)

Fordeling af det realiserede resultat	31.12.2014	31.12.2013
Fordeling af resultatet		
Investeringsafkast til egenkapitalen	129.138	47.565
Risikoforrentning til egenkapitalen	7.769	4.406
Administrationsomkostninger egenkapitalen	-356	-4.163
PMF omvalg	-582	-132.172
Øvrige reguleringer	-1	-399
I alt	135.968	-84.763
 Fordeling af risikoforrentning til egenkapital på kontributionsgrupper		
Tradition	-21.832	0
PMF	31.904	4.046
Risikogrupper	112	0
Omkostningsgrupper	-2.415	360
I alt	7.769	4.406
 Fordeling af skyggekontoen på kontributionsgrupper		
Tradition		
Egenkapital	21.831	0
Særlig bonus	29.767	0
 PMF		
Egenkapital	0	13.027
Særlig bonus	0	15.193
 Omkostningsgrupper		
Egenkapital	3.211	327
Særlig bonus	4.378	381

NOTE 12

Immaterielle anlægsaktiver	31.12.2014	31.12.2013
Anskaffelsessum primo	819.146	791.132
Tilgang	87.406	56.913
Afgang	0	-28.899
Anskaffelsessum ultimo	906.552	819.146
 Af- og nedskrivninger		
Afskrivninger primo	-457.399	-407.429
Årets afskrivninger	-65.235	-78.869
Årets nedskrivninger	-8.573	28.899
Afskrivninger ultimo	-531.207	-457.399
 Saldo, ultimo	375.345	361.747

NOTE 13

Materielle aktiver	31.12.2014	31.12.2013
Anskaffelsessum primo	46.176	49.792
Tilgang	4.173	2.612
Afgang	-1.122	-6.228
<i>Anskaffelsessum ultimo</i>	<i>49.227</i>	<i>46.176</i>
Afskrivninger primo	-31.543	-32.402
Årets afskrivninger	-4.357	-4.892
Afskrivninger på afhændede aktiver	730	5.751
<i>Afskrivninger ultimo</i>	<i>-35.170</i>	<i>-31.543</i>
<i>Saldo ultimo</i>	<i>14.057</i>	<i>14.633</i>

NOTE 14

Investerings ejendomme	31.12.2014	31.12.2013
Dagsværdi primo	146.834	138.608
Tilgang	10.500	0
Årets værdiregulering til dagsværdi	-10.338	8.226
Dagsværdi ultimo	146.996	146.834

Vægtet gennemsnit af forrentningskravet, der er lagt til grund ved fastsættelse af ejendommenes dagsværdi:

Boligejendomme	4,43%	4,32%
----------------	-------	-------

Selskabets ejendomme værdiansættes med udgangspunkt i en DCF-model.

Der har ikke været anvendt eksterne eksperter i målingen af investerings ejendomme.

NOTE 15

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	31.12.2014	31.12.2013
Anskaffelsessum primo	21.765.931	17.919.914
Nettobevægelse	5.290.767	3.846.017
Anskaffelsessum ultimo	27.056.698	21.765.931
Kursregulering primo	1.091.000	-737.876
Regulering af opskrivning	0	13.252
Årets kursregulering	3.805.264	1.815.624
Kursregulering ultimo	4.896.264	1.091.000
Saldo ultimo	31.952.962	22.856.931

NOTE 16**Kapitalandele**

På www.pensam.dk > Forside > Om PenSam > PenSam i tal > Årsrapporter vises en oversigt over de selskaber, der er investeret i.

NOTE 17

	2014	2014	2014
		Positiv	Negativ
Afledte finansielle instrumenter	Hovedstol	værdi	værdi
Rentekontrakter			
Swaps			
Løbetid 0-10 år	37.571.268	840.779	-579.124
Løbetid 10 -20 år	12.717.868	2.121.570	-195.017
Løbetid >20 år	14.624.659	1.413.363	-2.380.343
I alt	64.913.795	4.375.712	-3.154.484
Optioner			
Løbetid 0-10 år	4.616.746	2.822	0
Løbetid 10 -20 år	0	0	0
Løbetid >20 år	1.765.064	38.701	-32.464
I alt	6.381.810	41.523	-32.464
Repoforretning			
Løbetid 0-10 år	-4.113.500	99	-4.949.537
I alt	-4.113.500	99	-4.949.537
Futures			
Løbetid 0-10 år	-833.636	17.731	-28.396
I alt	-833.636	17.731	-28.396
Aktiekontrakter			
Løbetid 0-10 år	-136	15.306	-23.083
I alt	-136	15.306	-23.083
Credit default swaps			
Løbetid 0-10 år	1.489.273	33.130	0
I alt	1.489.273	33.130	0
Valutakontrakter			
Terminkontrakter	-38.954.283	2.672.315	-4.365.611
I alt	-38.954.283	2.672.315	-4.365.611
Saldo ultimo	28.883.323	7.155.816	-12.553.575

Alle rentekontrakter er indgået i danske kroner og euro.

Valutakontrakter har alle en løbetid på under et år.

Positive dagsværdier indgår i aktiverne.

Negative dagsværdier indgår i passiverne under 'Anden gæld'.

NOTE 17 (FORTSAT)	2013	2013	2013
Afledte finansielle instrumenter	Hovedstol	Positiv værdi	Negativ værdi
Rentekontrakter			
Swaps			
Løbetid 0-10 år	72.798.333	487.899	-1.501.599
Løbetid 10 -20 år	22.366.328	577.506	-991.429
Løbetid >20 år	15.758.050	1.252.420	-543.649
I alt	110.922.711	2.317.825	-3.036.677
Optioner			
Løbetid 0-10 år	4.625.395	34.728	0
Løbetid 10 -20 år	0	507.466	-507.466
Løbetid >20 år	4.390.671	575.726	-146.574
I alt	9.016.066	1.117.920	-654.040
Repoforretning			
Løbetid 0-10 år	-4.233.918	585.803	-5.343.273
I alt	-4.233.918	585.803	-5.343.273
Aktiekontrakter			
Løbetid 0-10 år	-733	81.180	-28.037
I alt	-733	81.180	-28.037
Valutakontrakter			
Terminkontrakter	-20.406.362	335.228	-62.175
I alt	-20.406.362	335.228	-62.175
Saldo ultimo	95.297.764	4.437.956	-9.124.202

Alle rentekontrakter er indgået i danske kroner og euro.

Valutakontrakter har alle en løbetid på under et år.

Positive dagsværdier indgår i aktiverne.

Negative dagsværdier indgår i passiverne under 'Anden gæld'.

Metoden til opgørelsen af hovedstolen på valutakontrakter er ændret, således at den nu er udtryk for nettoafdækningen omregnet til danske kroner. Tidligere var hovedstolen udtryk som en bruttohovedstol af de korte og lange positioner.

NOTE 18**Bonuspotentiale på fripolicydelser**

Regnskabsposten Bonuspotentiale på fripolicydelser indeholder 32.890,0 mio. kr., der hidrører fra hensættelser til ikke garanterede ydelser. Denne del af regnskabsposten kan ikke anvendes til dækning af det negative realiserede resultater, medmindre dette sker i forbindelse med en ændring af oplyste ydelser.

NOTE 19

Livsforsikringshensættelser	31.12.2014	31.12.2013
Livsforsikringshensættelser primo	63.750.208	60.755.700
Akkumuleret værdiregulering primo	-4.560.848	-6.537.544
<i>Retrospektive hensættelser primo</i>	<i>59.189.360</i>	<i>54.218.156</i>
Bruttopræmier	5.142.297	4.999.928
Rentetilskrivning	1.977.265	1.845.316
Forsikringsydelser	-2.324.202	-1.982.619
Omvalgsbonus	0	307.683
Omkostningstillæg efter tilskrivning af omkostningsbonus	-250.070	-256.063
Risikogevinst efter tilskrivning af risikobonus	-74.119	-27.754
Andet	4.794	84.713
<i>Retrospektive hensættelser ultimo</i>	<i>63.665.325</i>	<i>59.189.360</i>
Brutto akkumuleret værdiregulering ultimo	10.963.186	4.560.848
Anvendelse af bonuspotentiale på fripolicydelser, ultimo	-50.432	0
<i>Netto akkumuleret værdiregulering netto</i>	<i>10.912.754</i>	<i>4.560.848</i>
<i>Saldo ultimo</i>	<i>74.578.079</i>	<i>63.750.208</i>
Fordelingen af livsforsikringshensættelser		
Rentegruppe Fleksion		
Garanterede ydelser	-5.989.355	-10.638.775
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	26.059.043	25.852.377
Bonuspotentiale på fripolicydelser	6.906.178	8.012.146
<i>Fleksion i alt</i>	<i>26.975.866</i>	<i>23.225.748</i>
Rentegruppe Tradition		
Garanterede ydelser	14.168.728	12.116.705
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	2.156.113	3.435.115
Bonuspotentiale på fripolicydelser	25.983.324	20.592.591
<i>Tradition i alt</i>	<i>42.308.165</i>	<i>36.144.411</i>
Rentegruppe PMF		
Garanterede ydelser	4.393.547	3.073.059
Bonuspotentiale på fremtidige præmier	793.209	1.186.206
Bonuspotentiale på fripolicydelser	465	25.815
<i>PMF i alt</i>	<i>5.187.221</i>	<i>4.285.080</i>

NOTE 19 (FORTSAT)

Livsforsikringshensættelser	31.12.2014	31.12.2013
Gruppeordninger		
Garanterede ydelser	106.827	94.969
<i>Gruppeordninger i alt</i>	<i>106.827</i>	<i>94.969</i>
Kontorente efter skat:		
Fleksion	5,00%	4,00%
Tradition	3,00%	3,00%
PMF	2,00%	2,00%
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser fordeler sig således		
Ændring i retrospektive hensættelser	4.475.965	4.971.203
Ændring i årets tilskrevne bonus	-98.746	-93.815
Ændring i akkumuleret værdiregulering	6.351.906	-1.976.696
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	10.729.125	2.900.692
Ændring i garanterede ydelser	8.033.789	1.316.193
Ændring i bonuspotentiale på fremtidige præmier	-1.465.334	-74.288
Ændring i bonuspotentiale på fripolicydelser	4.259.416	1.752.602
Ændring i årets tilskrevne bonus	-98.746	-93.815
Ændring i bruttolivsforsikringshensættelser	10.729.125	2.900.692

NOTE 20

Erstatningshensættelser	31.12.2014	31.12.2013
Saldo primo	89.159	84.279
Regulering	-11.225	4.880
<i>Saldo ultimo</i>	<i>77.934</i>	<i>89.159</i>

Bruttoerstatningshensættelserne er opgjort uden fradrag for værdien af aktiver eller rettigheder, da der ikke er overtaget eller forventes overtaget sådanne.

NOTE 21

Kollektivt bonuspotentiale	31.12.2014	31.12.2013
<i>Saldo primo</i>	5.731.631	4.486.290
Andel af realiseret resultat*	1.922.941	4.391.883
Andel af pensionsafkastskat	-1.184.495	-270.752
Bonus	-2.550.795	-2.372.094
PAL-fritagelse	-64	-71
Anvendt til omvalg	369	-175.511
Overført til særlige bonushensættelser	-170.408	-305.415
Ændring i anvendt bonuspotentiale på fripolicydelser	50.432	0
Afgiftsberigtigelsen af værdiregulering	-95.249	0
Afgiftsberigtigelsen af kollektiv bonus	-56.832	0
<i>Årets regulering</i>	-2.084.101	1.268.040
Forbrug gruppeliv	31.832	-22.699
Årets regulering gruppeliv	31.832	-22.699
<i>Saldo ultimo</i>	3.679.362	5.731.631
*Heraf		
Grundlagsforrentning	-772.868	-868.498
Værdiregulering	-6.402.337	1.976.695
Fordeling på kontributionsgrupper		
Rentegruppe Fleksion	2.231.937	2.828.243
Rentegruppe Tradition	0	1.574.958
Rentegruppe PMF	120.677	64.992
Risikogrupper	1.029.302	982.694
Omkostningsgrupper	10.335	25.015
Gruppeordninger	287.111	255.729
<i>I alt</i>	3.679.362	5.731.631
Bonusgrader i rentegrupper		
Bonusgrad, rentegruppe Fleksion	8,3%	6,8%
Bonusgrad, rentegruppe Tradition	0,0%	8,8%
Bonusgrad, rentegruppe PMF	3,1%	1,7%

NOTE 22

Særlige bonushensættelser	31.12.2014	31.12.2013
Saldo primo	2.396.900	2.143.034
Andel af realiseret resultat	131.563	4.678
Overført fra kollektivt bonuspotentiale	170.408	305.415
Udbetalt	-78.439	-56.227
<i>Saldo ultimo</i>	<i>2.620.432</i>	<i>2.396.900</i>

Selskabet har en skyggekonto vedrørende de særlige bonushensættelser på 34,1 mio. kr. i 2014. I 2013 var den på 15,6 mio. kr.

NOTE 23

Udskudte skatteforpligtelser	31.12.2014	31.12.2013
Saldo primo	56.488	63.912
Ændring i hensættelser	20.870	-7.424
<i>Saldo ultimo</i>	<i>77.358</i>	<i>56.488</i>
Udskudte skatteforpligtelser fordelt på hovedposter:		
Immaterielle aktiver	83.326	82.451
Materielle aktiver	-655	-943
Investerings ejendomme	5.663	5.904
Andre finansielle investeringsaktiver	-10.287	-15.592
Fremførbart underskud	0	-14.811
Andet	-689	-521
I alt	77.358	56.488

NOTE 24**Andre hensættelser**

Andre hensættelser vedrører fond for midlertidig økonomisk bistand, der kan benyttes til forsikrede, der er syge, men ikke er berettiget til invalidepension.

NOTE 25**Anden gæld**

Alle gældsposter forfalder inden for fem år fra balancetidspunktet. Den væsentligste del af gælden vedrører afledte finansielle instrumenter, jævnfør note 17.

NOTE 26	31.12.2014	31.12.2013
Basiskapital	(mio. kr.)	(mio. kr.)
Egenkapital ultimo	1.812	1.729
Særlige bonushensættelser	2.620	2.397
Fradrag for foreslået udbytte	-2	-3
Fradrag for immaterielle aktiver	-375	-362
<i>Saldo ultimo</i>	4.055	3.761

NOTE 27

Aktiekapitalen er ikke opdelt i flere aktieklasser og består af aktier på nominelt 100 kr. eller multipla heraf.

	Antal
Aktier	1.250.000

Selskabet er ejet 100% af PenSam Holding A/S med hjemsted i Furesø Kommune. Selskabet indgår således i PenSam Holding's koncernregnskab.

NOTE 28

Sikkerhedsstillelser, eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser	31.12.2014	31.12.2013
	(mio. kr.)	(mio. kr.)
Registrerede aktiver stillet til sikkerhed for selskabets hensættelser	83.781	73.724
Sikkerhedsstillelse for afledte finansielle instrumenter	2.740	1.617
Sikkerhedsstillelse i forbindelse med repo forretninger	4.975	5.323
Uudnyttet tilsagn om investering i ejendomsfonde	769	1.351
Uudnyttet tilsagn om investering i private equity fonde	2.218	2.318
Uudnyttet tilsagn om investering i infrastruktur fonde	1.367	632
Uudnyttet tilsagn om investering i øvrige fonde	607	860
Uudnyttet tilsagn om investering i lån	1.247	-

Selskabet er sambeskattet med de øvrige selskaber i koncernen med PenSam Holding som skattemæssig administrationsselskab.

Selskabet hæfter solidarisk for eventuelle sambeskatningsreguleringer opstået før 2005.

Selskabet har indgået en aftale med DEAS A/S om administration af ejendomme. Aftalen løber frem til udgangen af 2015. Forpligtelsen andrager 12,4 mio. kr.

PenSam Erhvervsejendomme har en resterende forpligtelse vedrørende entrepriseaftale for boligopførsel på Bolværket i København der udgør 7 mio. kr.

PenSam Erhvervsejendomme har entrepriseaftale vedrørende byggeriet og grundkøbet af boligejendommen på Havneholmen i Aarhus der udgør 331 mio. kr.

PenSam Erhvervsejendomme har entrepriseaftale vedrørende opførelsen af boligejendommen Sandkaj i København inkl. grundkøb der udgør 255 mio. kr.

PenSam Ejendomme ApS har et vedligeholdelsestilsvaret i henhold til Lov om midlertidig regulering af boligforholdene, § 18 på 36 mio. kr. Endvidere er der tinglyst ejerpandebrev på nominelt 1.595 mio. kr.

Der er i 2009 indgået aftale med NNIT om overtagelse af it-driften. Aftalen løber frem til midten af 2017.

Forpligtelsen andrager 109 mio. kr.

NOTE 28 (FORTSAT)

Sikkerhedsstillelser, eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser

PenCo P/S har indgået betinget købsaftale vedrørende køb af fast ejendom til en købesum på 150 mio. kr. I tilknytning hertil har SKAT anmodet om bindende forhåndsbesked om momsberigtigelse af forannævnte sum.

Komplementarselskabet PenCo ApS fungerer som komplementar for Penco P/S og hæfter derfor ubegrænset for PenCo P/S' forpligtelser.

SKAT har foretaget en gennemgang af PenSam Liv's skattepligtige indkomst for 2009. PenSam Liv er ikke enige i de foretagne korrektioner, og har anket afgørelsen. I 2013 og 2014 årsrapporten er der foretaget reguleringer til selskabets udskudte skatteaktiver, ud fra den udvikling skattesagen har taget, og baseret på et bedste skøn for sagens afslutning. Dette skøn er behæftet med usikkerhed, og den endelige afgørelse af sagen kan medføre såvel positive som negative reguleringer til selskabets udskudte skat. Usikkerheden er ikke væsentlig for regnskabsaflæggelsen.

NOTE 29

Nærtstående parter

Følgende betragtes som nærtstående parter:

- FOA - Fag og Arbejde
- PenSam Holding A/S
- PenSam Forsikring A/S
- PenSam Bank A/S
- PenSam 31.03.2013 ApS
- Pensionskassen PenSam
- Bestyrelsesmedlemmer
- Direktionen

Nærtstående parter, som har bestemmende indflydelse er:

PenSam Holding A/S, Furesø, der ejer 100% af aktiekapitalen.

For tilknyttede og associerede virksomheder henvises til oversigten i note 33

PenSam gruppen anvender PenSam Bank som bankforbindelse.

Selskabet yder administrative opgaver herunder præmiehåndtering, udbetaling af ydelser m.v. og porteføljeforvaltning i PenSam gruppen

Omkostningerne i forbindelse med administrative opgaver foretages på omkostningsdækkende basis.

Øvrige koncerninterne transaktioner sker på markedsvilkår.

Samhandel har omfattet følgende:

	31.12.2014	31.12.2013
Renteindtægter	891	125
Renteudgifter	-26	-77
Refusion fra tilknyttede virksomheder	178.672	175.060
Gæld	100.518	-91.656

NOTE 30**Femårsoversigt**

Oplysninger om femårsoversigt indeholdende hoved- og nøgletal for de seneste fem regnskabsår fremgår af ledelsens årsberetning side 6 og 7.

NOTE 31**Risikooplysninger**

Risikooplysninger fremgår af ledelsens årsberetning side 22-24

NOTE 32**Afkast til regnskabsmæssig værdi**

I skemaet vises afkastprocenter for 2014 fordelt på investeringskategorier

	Regnskabsmæssig værdi		Netto- investeringer	Afkast i % før pensionsaf- kastskat og selskabsskat
	Primo	Ultimo		
1.1 Grunde og bygninger der er direkte ejet	146.834	146.996	4.629	-2,9
1.2 Ejendomsanpartsselskaber	4.984.069	5.300.488	-311.966	12,9
1. Grunde og bygninger i alt	5.130.903	5.447.484	-307.337	12,4
2. Andre dattervirksomheder	0	0	0	0,0
3.1 Børsnoterede danske kapitalandele	458.410	473.328	-43.198	21,0
3.2 Unoterede danske kapitalandele	365.008	396.073	1.792	7,9
3.3 Børsnoterede udenlandske kapitalandele	14.011.816	20.986.260	3.459.811	19,6
3.4 Unoterede udenlandske kapitalandele	3.691.286	4.660.424	-16.653	26,5
3. Øvrige kapitalandele i alt	18.526.520	26.516.085	3.401.752	20,7
4.1 Statsobligationer (Zone A)	13.988.367	12.166.214	-3.934.488	17,8
4.2 Realkreditobligationer	20.174.059	19.697.724	-910.136	2,1
4.3 Indeksobligationer	318.616	483.812	141.549	7,4
4.4 Kreditobligationer Investment grade	231.247	299.612	51.646	8,2
4.5 Kreditobligationer non Investment grade samt Emerging Markets obligationer	13.582.042	16.407.424	905.928	13,5
4.6 Andre obligationer	0	0	0	0,0
4. Obligationer i alt	48.294.331	49.054.786	-3.745.501	9,8
5. pantsikrede udlån	410.765	1.059.563	612.633	
6. Øvrige finansielle investeringsaktiver	792.655	-1.114.990	-6.315	
7. Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændring af aktiver og forpligtelser	-414.464	1.287.496	370.128	

De viste afkast i procent er for de enkelte aktivtyper beregnet som et tidsvægtet afkast. Værdien af valutaafdækningsinstrumenter indgår i pkt. 6.

Der beregnes ikke tidsvægtet afkast for 'Pantsikrede udlån', 'Øvrige finansielle investeringsaktiver' og 'Afledte finansielle instrumenter til sikring af nettoændringer af aktiver og forpligtelser', da en sådan beregning for disse aktivklasser ikke er mulig.

NOTE 33**Tilknyttede og associerede virksomheder**

	PenSam Liv's andel af aktiekapital i procent	Virksomhed- ens egen- kapital	Virksomhed- ens resul- tat	Retsform	Hjemsted	Aktivitet
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder						
Kapitalforeningen PenSam Invest	85,64	34.459.041	5.239.508	Forening	København	Investering
PenSam Erhvervsejendomme	100,00	962.030	115.187	ApS	Furesø	Udlejning
PenSam Ejendomme	64,32	2.123.049	88.620	ApS	Furesø	Udlejning
Projektselskabet Marmorbyen P/S	50,01	194.285	806	P/S	København	Udlejning
Projektselskabet Marmorbyen Komplementar ApS	50,01	84	2	Aps	København	Komplementar i projektselskabet Marmorbyen P/S
PenCo P/S (Scherfigsvej 8)	75,00	21.972	-28	P/S	København	PENCO
Komplementarselskabet PenCo ApS (Scherfigsvej 8)	75,00	65	-15	ApS	København	PENCO
Kapitalandele i associerede virksomheder						
Skjoldenæsholm Landbrug	45,00	37.175	887	ApS	Ringsted	Landbrug
Skjoldenæsholm Skovbrug	25,00	187.628	3.217	ApS	Ringsted	Skovdrift
Skovselskabet Skov-Sam II	64,21	121.598	-168	ApS	Furesø	Skovdrift
Aalborg Energi Technic	40,85	69.900	3.000	A/S	Aalborg	Biobrænd- selsanlæg
Irish Forestry Investment Holding	33,33	95.241	2.407	A/S	København	Skovdrift

I PenSam gruppen skifter ejerandelen løbende i de tilknyttede og associerede virksomheder, derfor kan ejerandele og resultater ikke direkte afstemmes til resultatopgørelsen

NOTE 34**Aktiebeholdning procentvis fordelt på brancher og regioner**

	Danmark	Øvrige Europa	Nord- amerika	Syd- amerika	Japan	Øvige Fjern- østen	Øvrige lande	Ikke fordelt
Energi	0,1	1,3	2,6	0,1	0,1	0,1	0,5	0,0
Materialer	0,1	1,2	1,8	0,2	0,5	0,2	0,4	0,0
Industri	0,6	1,8	4,0	0,0	1,3	0,4	0,2	0,0
Forbrug	0,2	2,1	5,2	0,1	1,4	0,6	0,2	0,0
Konsument	0,1	2,4	4,1	0,2	0,4	0,3	0,1	0,0
Sundhed	0,4	2,3	6,7	0,0	0,3	0,1	0,2	0,0
Finans	1,1	12,5	16,2	0,4	1,3	3,4	1,1	0,0
It	0,0	1,0	9,4	0,0	0,7	1,3	0,3	0,0
Telekom	0,0	0,9	1,1	0,0	0,3	0,4	0,2	0,0
Forsyning	0,0	0,8	1,3	0,0	0,1	0,3	0,0	0,0
Ikke fordelt	0,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,2
I alt	3,4	26,3	52,4	1,0	6,4	7,1	3,2	0,2

Note: Fordelingen er foretaget på baggrund af markedsværdier på børsnoterede og unoterede kapitalandele, svarende til gruppe 2 og 3 i markedsværdiskemaet. Fund of fund kapitalandele er medtaget på fund niveau.

¹ Ikke fordelt Danmark indeholder værdien af PenSam Holding

NOTE 35**Følsomhedsoplysninger i t. kr.**

	Minimum påvirkning basis- kapitalen	Maksimum påvirkning af kollektiv bonuspoten.	Maksimum påvirkning af bonuspot- entiale på fri- policydelser før ændring i anvendt bonus- potentiale på fripolicydel.	Maksimum påvirkning af anvendt bo- nuspotentiale på fripolicy- ydelser
Rentestigning på 0,7 - 1,0% point	-109.565	1.998.790	-1.366.744	-50.432
Rentefald på 0,7 - 1,0% point	-3.772.796	247.459	1.892.310	-40.641
Aktiekursfald på 12%	-1.703.299	-1.251.627		
Ejendomsprisfald på 8%	-243.201	-127.510		
Valutakursrisiko (VaR 99%)	-135.133	-99.688		
Tab på modparter på 8%	-891.333	-595.892		
Fald i dødelighedsintensiteten på 10%	-1.370.154	-129.937	577.715	-9.541
Stigning i dødelighedsintensiteten på 10%	51.254	1.026.347	-519.364	-50.432
Stigning i invalideintensiteten på 10%	-39.488	-2.673	108.106	-2.131
Stigning i omkostninger på 10%	-80.540	-33.858	-38.663	-1.712

Påvirkning af basiskapitalen til opgørelsen af følsomhedsnoten er opgjort før skat og PAL.

Negativt fortegn dækker over en reduktion af det pågældende regnskabstal.

Skemaet er udarbejdet i overensstemmelse med Finanstilsynets vejledning for indberetninger om risikoscenarier.

PenSam Liv forsikringsaktieselskab

Jørgen Knudsens Vej 2

3520 Farum

Telefon 44 39 39 39

pensam@pensam.dk

www.pensam.dk

CVR-nr. 14 63 89 03

Hjemsted Furesø, Danmark